

2025-2029 жылдарға арналған Алға ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны бекіту туралы

Ақтөбе облысы Алға аудандық мәслихатының 2025 жылғы 16 қыркүйектегі № 306 шешімі

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 365 бабы 3 тармағының 1) тармақшасына, Қазақстан Республикасының "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Заңының 6 бабы 1 тармағы 15 тармақшасына және Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің міндетін атқарушының 2021 жылғы 9 тамыздағы № 318 "Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы" (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу Тізілімінде № 23917 болып тіркелген) бұйрығына сәйкес, Алға аудандық мәслихаты ШЕШІМ ҚАБЫЛДАДЫ:

1. 2025-2029 жылдарға арналған Алға ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы осы шешімнің қосымшасына сәйкес бекітілсін.

2. Осы шешім алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Алға аудандық
мәслихатының төрағасы

М. Тулеуов

Алға аудандық мәслихатының
2025 жылғы 16 қыркүйектегі
№ 306 шешіміне қосымша

2025-2029 жылдарға арналған Алға ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі БАҒДАРЛАМАСЫ

МАЗМҰНЫ:

1. Қазақстан Республикасында қабылданған нормативтік құқықтық актілер, қағидалар, стандарттар мен материалдар.....	3
2. Глоссарий-негізгі терминдер және олардың анықтамалары.....	4
3. Жалпы ережелер.....	6
4. Кіріспе.....	7
5. Аннотация - объектінің қысқаша сипаттамасы.....	8

6. КІРІСПЕ БӨЛІМІ (НҚҚ-тың заңнамалық бөлігі)	
6.1. Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы нормативтік-құқықтық (заңнамалық) база.....	9
6.2. Коммуналдық қалдықтарды басқару Бағдарламасын Әзірлеу жөніндегі талаптар.....	10
6.3. Ақтөбе облысының қалалары мен елді мекендерінің аумақтарын абаттандыру Ережесі (Мәслихат шешімі).....	15
7. НЕГІЗГІ БӨЛІМІ (1)	
7.1. Алға ауданы бойынша ҚТҚ полигонының сипаттамас	21
7.2. Ақтөбе облысының Алға ауданындағы коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жай-күйін талдау.....	30
7.3. Алға ауданындағы қалдықтардың морфологиялық құрамы.....	33
7.4 Алға ауданының бекітілген тарифтер мен ҚТҚ нормалары.....	34
8. НЕГІЗГІ БӨЛІМІ (2)	
8.1. Бағдарламаны іске асырудың негізгі бағыттары.....	35
8.2. Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру жөніндегі шаралар.....	38
8.3. Арнайыларды қоса алғанда, коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және қайта пайдалану жүйесін дамыту жөніндегі шаралар.....	39
8.4. Қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету жөніндегі шаралар.....	42
8.5. Коммуналдық қалдықтардың жалпы көрсеткіштері бойынша бар мәселелер.....	43
8.6. Мақсаттар мен міндеттер. Қалдықтарды басқару бағдарламасының нысаналы көрсеткіштері.....	45
9. ҚОРЫТЫНДЫ БӨЛІМІ	
9.1. Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары.....	48
9.2. ҚББ бағдарламасын іске асыру мониторингі.....	49

9.3. Қажетті ресурстар.....	50
9.4. Күтілетін әлеуметтік әсері.....	51
9.5. ҚББ бағдарламасының іс-шаралар жоспары.....	52
10. ҚОСЫМША	
Фотоматериалдар	
Жер учаскесінің құқық иесі туралы мәліметтер (ҚБМТ)	
15.05.2025 ж. № 45 Келісім-шарт мемлекеттік сатып алу қызметтері	

Қазақстан Республикасында қабылданған нормативтік құқықтық актілер, қағидалар, стандарттар мен материалдар

1. Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 02 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Заңы "Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі".

2. "Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар Министрінің 2021 жылғы 9 тамыздағы № 318 бұйрығы.

3. "Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар Министрінің 2021 жылғы 28 желтоқсандағы № 508 бұйрығы.

4. "Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар Министрінің 2021 жылғы 21 шілдедегі № 264 бұйрығы.

5. "Қалдықтардың жіктеуішін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар Министрінің 2021 жылғы 6 тамыздағы № 314 бұйрығы.

6. Мәслихаттың 11.12.2015 жылғы № 349 "Ақтөбе облысының қалалары мен елді мекендерінің аумақтарын абаттандыру қағидалары" шешімі.

2. Глоссарий-негізгі терминдер және олардың анықтамалары

Глоссарий – аз таныс сөздерді түсіндіретін, белгілі бір білім саласына немесе адам әрекетіне қатысты белгілі терминдердің сөздігі. Кез келген білім саласындағы жоғары мамандандырылған терминдердің түсіндірмесі бар сөздігі;

Қалдықтар – өндіріс процесінде, жұмыстарды орындауда, қызметтерді көрсетуде немесе тұтыну процесінде түзілетін, өңделетін, жойылатын немесе қауіпсіз жоюға жататын заттар немесе объектілер, шикізат қалдықтары;

Қалдықтарды басқару бағдарламасы – тұрмыстық қалдықтармен жұмыс істеу жөніндегі іс-шараларды жоспарлау, жүзеге асыру, бақылау, талдау, өндірістік бақылауды күшейту жөніндегі іс-шаралар тізбесі;

Қатты тұрмыстық (коммуналдық) қалдықтар полигоны – бұл қатты тұрмыстық қалдықтарды (ҚТҚ) оқшаулау мен бейтараптандыруға арналған арнайы құрылым;

ҚТҚ полигоны – көп деңгейлі жер құрылысы. Мұндай құрылымдар қалдықтардың қоршаған ортаға әсерін барынша азайтуды көздейтін арнайы жобалар бойынша жасалады;

Қатты тұрмыстық қалдықтар – адамның шаруашылық әрекеті нәтижесінде түзілетін қатты қалдықтар. Кәріз сонымен қатар адам әрекетінен қатты және сұйық қалдықтарды шығару үшін қолданылады;

ҚТҚ полигондарын рекультивациялау – қалпына келтірілген аумақтардың халық шаруашылық құндылығын және өнімділігін қалпына келтіруге бағытталған жұмыстар кешені болып табылады;

Қоршаған ортаны қорғау жоспары – бұл қоршаған ортаға зиянды әсерді азайту үшін жоспарланған іс-шаралар тізімі бар құжат. Мұндай әрекеттер атмосфераны, топырақ жамылғысын және табиғи су объектілерін, сондай-ақ өсімдіктер мен жануарлар дүниесін қорғауға бағытталған;

Өнеркәсіптік қалдықтар – табиғи және антропогендік материалдардың химиялық, термиялық, механикалық басқа түрленуі;

Қалдықтарды жинау – қалдықтарды одан әрі өңдеу, қайта пайдалану, залалсыздандыру, орналастыруды жүзеге асыратын тұлғаның өңдеу, қайта пайдалану, залалсыздандыру, орналастыру мақсатында қабылдауы;

Қалдықтарды жинақтау - қалдықтарды одан әрі өңдеу, қайта пайдалану, залалсыздандыру, орналастыру мақсатында оларды он бір айдан аспайтын мерзімге сақтау;

Коммуналдық қалдықтар - адамның тұтыну және тұрмыстық қажеттіліктері кезінде пайда болған қалдықтар. Оларға пайдалану процесінде тұтынушылық қасиеттерін жоғалтқан тауарларды (киім, аяқ киім және т.б.) жатқызуға болады. Сондай-ақ, коммуналдық қалдықтар болып, ірі көлемді қалдықтар саналады-техника, жиһаз, тұрғын үй-жайларды ағымдағы жөндеуден шыққан қалдықтар.

Қалдықтарды залалсыздандыру - механикалық, физика-химиялық немесе биологиялық өңдеу арқылы қалдықтардың қауіпті қасиеттерін азайту немесе жою;

Қалдықтарды қайта пайдалану - қалдықтарды қайталама материалдық немесе энергетикалық ресурстар ретінде пайдалану;

Қалдықтарды сақтау - қалдықтарды кейіннен қайта пайдалану, қайта өңдеу және (немесе) жою үшін арнайы белгіленген орындарда сақтау;

Қалдық түрі – қалдықтарды жіктеуіш негізінде айқындалатын шығу тегі, қасиеттері және өңдеу технологиясы бойынша ортақ сипаттамалары бар қалдықтардың жиынтығы ;

Қалдықтарды орналастыру - өндіріс және тұтыну қалдықтарын сақтау немесе көму;

Қалдықтарды қайта өңдеу - тауарларды немесе өзге де өнімдерді өндіруде (дайындауда) одан әрі пайдаланылатын шикізатты және (немесе) өзге де материалдарды қалдықтардан алуға, сондай-ақ олармен жұмыс істеуді жеңілдету, олардың көлемін немесе қауіпті қасиеттерін азайту мақсатында қалдықтардың қасиеттерін өзгертуге бағытталған сұрыптауды қоса алғанда, физикалық, химиялық немесе биологиялық процестер;

Қалдықтардың жіктелуі - қалдықтарды қоршаған ортаға және адам денсаулығына қауіптілігіне сәйкес деңгейлерге жіктеу тәртібі;

Қалдықтармен жұмыс істеу - қалдықтардың пайда болуының алдын алу мен азайтуды, қалдықтарды есепке алу мен бақылауды, жинақтауды, сондай-ақ қалдықтарды жинауды, қайта өңдеуді, қайта пайдалануды, залалсыздандыруды, тасымалдауды, сақтауды (қоймалауды) және жоюды қоса алғанда, қалдықтармен байланысты қызмет түрлері;

Қалдықтар жіктеуіші - қалдықтарды жіктеу нәтижелері қамтылған қолданбалы сипаттағы ақпараттық - анықтамалық құжат.

3. Жалпы ережелер

Осы "Ақтөбе облысы Алға ауданының коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламасын әзірлеу" (бұдан әрі – ҚББ әзірлеу) үшін 15.05.2025 жылғы № 45 мемлекеттік сатып алу туралы Шарт негіз болып табылады. Жергілікті атқарушы органы жанындағы мемлекеттік орган "Алға ауданының тұрғын үй - коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" ММ (бұдан әрі – "Тапсырыс беруші") Ақтөбе облысы Алға ауданы үшін ҚББ әзірлеу үшін Тапсырыс беруші/ұйымдастырушы болып табылады. "Ақтөбе облысы Алға ауданының коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламасын әзірлеу" жобасының әзірлеушісі "GOLDEN RULES" ЖШС (бұдан әрі – "жеткізуші") компаниясы болып табылады.

Тапсырыс беруші Ақтөбе облысы Алға ауданы үшін ҚББ әзірлеуді жасау үшін ресми ақпараттық мәліметтерді (бастапқы деректер: ҚТҚ полигондарының жобасы, техникалық паспорттар, МЭС қорытындысы және ҚОҚ рұқсаты) ұсынды. Жеткізуші ресми сұрау жіберді.

Ескерту:

Бұл "Ақтөбе облысы Алға ауданында коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу" құпия құжат болып табылады. Және Қазақстан Республикасының мемлекеттік құзырлы органдары мен мекемелерінің пайдалануына (

электрондық нұсқасын жариялауға және жіберуге) ғана арналған. Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 4 желтоқсандағы № 434-V ҚР Заңының "Мемлекеттік сатып алу туралы" Заңына және Қазақстан Республикасының 1994 жылғы 27 желтоқсандағы № 268-XIII "Азаматтық кодексіне" сәйкес құжаттарды (электрондық нұсқасын және көшірмелерін) үшінші тұлғаларға және басқа да тұлғаларға, соның ішінде жеке және заңды тұлғаларға Жеткізуші ("GOLDEN RULES" ЖШС) жазбаша келісімінсіз беру тыйым салынады.

4. Кіріспе

Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы – бұл коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жай-күйін талдауды және коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі нысаналы индикаторларға қол жеткізуге бағытталған шаралар кешенін қамтитын стратегиялық құжат болып табылады.

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің (бұдан әрі - ҚР ЭК) 365 - бабына сәйкес аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың, республикалық маңызы бар қалалардың жергілікті атқарушы органдары (бұдан әрі - ЖАО) коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын (бұдан әрі-бағдарлама) әзірлеуді ұйымдастырады. Бағдарламаны жергілікті өкілді органдар бекітеді.

Осы бағдарламаны әзірлеу барысында Ақтөбе облысы Алға ауданында коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайына талдау жүргізілді, коммуналдық қалдықтарды басқару секторын дамытудың проблемалары мен перспективалары анықталды және ҚР экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жақсарту үшін кешенді шаралар ұсынылды.

Бағдарлама ұлттық стратегиялық, бағдарламалық және тұжырымдамалық құжаттардың басымдықтарын, сондай-ақ халықаралық тәжірибені ескере отырып әзірленген.

Бағдарламаны іске асыру коммуналдық қалдықтарды басқару саласында көрсетілетін қызметтердің сапасын жақсартуға, коммуналдық қалдықтарды жинау, сұрыптау және қайта өңдеу көлемін ұлғайтуға, коммуналдық қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға, Ақтөбе облысы Алға ауданының коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы нысаналы көрсеткіштерін жақсартуға әкеледі.

5. Аннотация - объектінің қысқаша сипаттамасы

Осы жоба Алға ауданының коммуналдық қалдықтарын басқару жөніндегі бағдарламаны әзірлеу Қазақстан Республикасының Ақтөбе облысы Алға ауданы үшін пайдаланылатын болады.

Алға ауданы Ақтөбе облысында орналасқан. Әкімшілік орталығы-Алға қаласы. Мәртебесі –облыстық бағыныстағы аудан. Бүгінгі таңда аудан әкімі

А.С. Шуиншалиев болып табылады.

2024 жылға аудан халқы: 44000 тұрғын.

Экономикалық саланың негізгі түрі - мал шаруашылығы. Сондай-ақ, халықтың көп бөлігі егіншілікпен және көкөніс, жеміс-жидек өсірумен айналысады.

Облыс орталығы Алға қаласында Батыс Қазақстандағы ең ірі Алға қаласында ірі цемент зауытын салу жоспарлануда, бұл зауыт қала құраушы зауыттардың біріне айналып, 500-ден астам жұмыс орны ашылады.

Алға қаласында 500-ден астам жаңа жұмыс орнын ашуға мүмкіндік беретін, жылдық қуаттылығы 2 миллион тонна цемент зауытының құрылысы басталып, жұмыс істейді. Зауыттың ашылуы 2026 жылға жоспарланған, ал құрылыс-монтаж жұмыстары 2025 жылдың көктемінде басталады.

6. Кіріспе бөлім (заңнамалық бөлім – нормативтік-құқықтық құжаттама)

6.1. Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы нормативтік-құқықтық (заңнамалық) база

Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 02 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ "Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі" Заңына, сонымен қатар "Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар Министрінің 2021 жылғы 9 тамыздағы № 318 бұйрығына және "Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар Министрінің 2021 жылғы 28 желтоқсандағы № 508 бұйрығына сәйкес, коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі Бағдарламаны әзірлеу жүргізілуде.

Осы Қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны әзірлеу қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) объектіде қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны, сондай-ақ коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын (бұдан әрі – жиынтық бағдарлама) әзірлеуге және іске асыруға бірыңғай көзқарасты қамтамасыз ету мақсатында 2021 жылғы 2 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес әзірленген.

2. Осы Қағидалар Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінде айқындалған мағыналарда ұғымдарды, сондай-ақ мынадай ұғымдарды пайдаланады:

- 1) жоспарлы кезең – Бағдарлама әзірленетін кезең, 10 жылдан аспайды;
- 2) қалдықтардың басым түрлері – қоршаған ортаға антропогендік жүктемені азайту тұрғысынан жоспарлы кезең ішінде қалпына келтіру үлесінің түзілуінің және ұлғаюының алдын алу неғұрлым тиімді болатын қалдықтардың түрлері.

Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу бағдарламасын аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті өкілді органдары бекітеді.

Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын Қалдықтарды басқару бағдарламасының объектісіне иелік ететін немесе өзге де заңды түрде пайдаланатын заңды тұлғаның бірінші басшысымен бекітіледі.

6.2. Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеуге қойылатын талаптар

Аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаларды әзірлеуді ұйымдастырады және олардың іске асырылуын қамтамасыз етеді. Коммуналдық қалдықтар тұтыну қалдықтарының келесі түрлеріне жатады:

1) үй шаруашылықтарынан алынған аралас қалдықтар және бөлек жиналған қалдықтар, басқа нәрселермен қатар қағаз және картон, шыны, металдар, пластмассалар, органикалық қалдықтар, ағаш, тоқыма бұйымдары, қаптамалар, пайдаланылған электр және электрондық жабдықтар, батареялар мен аккумуляторларды;

2) басқа көздерден жиналған аралас қалдықтар және бөлек қалдықтар, егер мұндай қалдықтар табиғаты мен құрамы бойынша тұрмыстық қалдықтарға ұқсас болса. Коммуналдық қалдықтарға өндірістің, ауыл шаруашылығының, орман шаруашылығының, балық шаруашылығының, септиктер мен кәріз жүйелерінің қалдықтары, сондай-ақ тазарту құрылыстарының, соның ішінде ағынды сулардың тұңбасы, істен шыққан көліктер немесе құрылыс қалдықтары жатпайды. Тұтыну қалдықтарына адам қызметінің нәтижесінде пайда болған, тұтынушылық қасиеттерін толық немесе ішінара жоғалтқан өнімдер және (немесе) бұйымдар, олардың орамы және басқа да заттары немесе қалдықтары, агрегаттық күйіне қарамастан жарамдылық мерзімі немесе пайдалану мерзімі өткен, сондай-ақ меншік иесі өз бетінше физикалық түрде құтылған не тұтыну қалдықтары разрядына құжатпен ауыстырылған қалдықтарды қамтиды. Коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері (электрондық және электр жабдықтары, құрамында сынап бар қалдықтар, аккумуляторлар, аккумуляторлар және басқа да қауіпті компоненттер) бөлек жиналып, қайта қалпына келтіру үшін мамандандырылған кәсіпорындарға берілуі керек.

2. Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы елдің ұлттық, стратегиялық, бағдарламалық және тұжырымдамалық құжаттарының басымдықтарын ескере отырып әзірленеді.

3. Аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті өкілді органдары коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы мемлекеттік саясатты келесідей жүргізеді:

1) өз құзыреті шегінде коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны бекіту;

2) коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының нормативтерін бекіту;

3) жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері үшін қажетті инфрақұрылымды құруды және жұмыс істеуін қамтамасыз ету, коммуналдық қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау, қалпына келтіру және қайта пайдалану жөніндегі қызмет, оның ішінде мемлекеттік-жекешелік әріптестік арқылы; облыстың (қаланың) экологиялық төлемдерінен түсетін қаражатты пайдалана отырып, кәсіпорындар мен қайта өңдеу объектілері өңдейтін қалдықтардың көлемін ұлғайту, қайталама шикізатты пайдалану және өткізу арқылы коммуналдық қалдықтарды қалпына келтіру инфрақұрылымын ынталандыруды қамтамасыз ету;

4) облыстың (қаланың) экологиялық төлемдерінен түскен қаражатты пайдалана отырып, ҚТҚ уақытша сақтау алаңдарын, тамақ және органикалық қалдықтарды сақтауға арналған ұяшықтарды, құрылыс қалдықтарын сақтауға арналған алаңдарды немесе полигондарды, ҚТҚ полигондарын салуды ұйымдастыру;

5) облыстың (қаланың) экологиялық төлемдерінен түсетін қаражатты пайдалана отырып, қалдықтарды бөлек жинау енгізілген қалалар (аудандар) санын көбейтуді ұйымдастыру;

6) облыстың (қаланың) экологиялық төлемдерінен алынған қаражат есебінен, құрылыс қалдықтарын сұрыптау желілерін, арнайы жабдықты, ұсақтағыш машиналарды және басқа да жабдықтарды, бөлек жинауға арналған контейнерлер, арнайы жабдықтар мен көліктер алуды және орнатуды ұйымдастыру;

7) заңсыз үйінділердің пайда болуына жол бермеу жөніндегі жүйелі шараларды қабылдау, заңсыз үйінділерді жоюды ұйымдастыру.

4. Аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың, республикалық маңызы бар қалалардың және астананың жергілікті атқарушы органдары коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы мемлекеттік саясатты келесідей жүргізеді:

1) коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаларды әзірлеуді ұйымдастыру және олардың іске асырылуын қамтамасыз ету;

2) коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының нормаларын әзірлеу және тиісті жергілікті өкілді органдарға бекітуге ұсыну;

3) коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу объектілерін салу және (немесе) орналастыру үшін, оның ішінде контейнерлік алаңдар мен қайталама шикізатты жинау пункттерін салу үшін жер учаскелерін беру;

4) коммуналдық қалдықтарды жою және көму жөніндегі объектілердің құрылысын қамтамасыз ету;

5) осы Кодекске, коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларына сәйкес, коммуналдық қалдықтардың айналымына бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ коммуналдық қалдықтардың түзілу көлемін азайтуға, оларды қайта пайдалануға, қайта

өңдеуге даярлау деңгейін арттыруға бағытталған іс-шаралар мен экономикалық құралдарды әзірлеу, оның ішінде мемлекеттік-жекешелік әріптестік арқылы көмуге жататын коммуналдық қалдықтардың көлемін, қайта пайдалану және қысқарту;

6) коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын есептеу қағидаларын бекіту;

7) қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган әзірлейтін және бекітетін әдістемеге сәйкес, есептелген қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге халық үшін тарифтерді әзірлеу және тиісті жергілікті өкілді органдарға бекітуге ұсыну;

8) қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және көму жөніндегі операцияларды жүзеге асыратын субъектілер арасында тарифті бөлу тәртібін айқындау;

9) коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды, оның ішінде тасымалдауды және қалпына келтірілгенге немесе жойылғанға дейін жинақтауды көздейтін оларды жинаудың ұтымды және экологиялық қауіпсіз жүйесін ұйымдастыру;

10) коммуналдық қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау, қалпына келтіру және жою жөніндегі, оның ішінде мемлекеттік - жекешелік әріптестік арқылы қызметті жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері үшін қажетті инфрақұрылым құруды және оның жұмыс істеуін қамтамасыз ету;

11) коммуналдық қалдықтарды басқару кезінде қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету;

12) органикалық коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды және оларды қалпына келтіруді, оның ішінде компосттау жолымен ынталандыру;

13) тұрғылықты жері бойынша тіркелген азаматтардың санын сәйкестендіру мақсатында халықты тіркеу туралы мәліметтерге коммуналдық қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау, қалпына келтіру, оның ішінде қайта өңдеу және жою жөніндегі қызметті жүзеге асыратын ұйымдар үшін қолжетімділікті қамтамасыз ету;

14) бөлек жинауды қоса алғанда, қатты тұрмыстық қалдықтарды жинаудың, қайта пайдаланудың және қайта өңдеудің ұтымды жүйесі туралы халықты хабардар ету;

15) энергетикалық қайта пайдалану қалдықтары бойынша объектілерінің иелері үшін қалдықтарды шығару жөніндегі жұмысты ұйымдастыру;

16) облыстың (қаланың) экологиялық төлемдерінен түсетін қаражат есебінен, құрылыс қалдықтарын жинауды және қайта өңдеуді жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілерін (оның ішінде полигон операторын) субсидиялау мүмкіндігімен облыста (қалада) стихиялық қоқыс үйінділеріне жол бермеу жөніндегі жүйелі шараларды орындау.

5. Ауылдардың, кенттердің, ауылдық округтердің жергілікті атқарушы органдары коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы мемлекеттік саясатты келесідей жүргізеді:

1) органикалық коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды және оларды қалпына келтіруді, оның ішінде компосттау жолымен ынталандыру;

2) коммуналдық қалдықтарды жүйелі түрде шығаруды ұйымдастыру;

3) коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу кезінде экологиялық талаптардың сақталуын қамтамасыз ету;

4) коммуналдық қалдықтарды рұқсатсыз жағудың алдын алу және жолын кесу.

6. Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы сонымен қатар коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеуге байланысты ұйымдастыру шараларын, қамтылған аумақтың географиялық ерекшеліктерін қамтиды және келесіні ескереді:

1) орталықтандырылған жинау жүйесінің үздіксіз жұмысын және қатты тұрмыстық қалдықтарды тасымалдауға қойылатын талаптарды жүзеге асыруды қамтамасыз етеді; Операторлардың қалдықтар иерархиясын және қалдықтарды бөлек жинауды сақтауы; қалдықтардың алдын алуға және азайтуға бағытталған іс-шаралар; қалдықтарды жинауды, тасымалдауды, қалпына келтіруді және/немесе шығаруды жүзеге асыратын қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік органдар мен кәсіпкерлік субъектілері арасында жауапкершілікті бөлу; Қалдықтарды басқару, қатты тұрмыстық қалдықтарды орталықтандырылған жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілерін тұрғын үйлерде тұратын адамдардың саны туралы ақпаратпен қамтамасыз ету;

2) контейнер алаңдарына сұраныс жүргізу, оларды түгендеу және жаңарту, контейнерлік алаңшалар үшін жер телімдерін бөлу және құрылыс, жаңа полигондарды, азық-түлік камераларын қайта құру, ескі полигондарды рекультивациялау; құрылыс қалдықтары үшін алаңдарды салу; ҚТҚ уақытша сақтау орындары; сатып алу және монтаждау: сұрыптау желілерін, құрылыс қалдықтарын ұсақтау машиналарын; бөлек жинауға арналған контейнерлерді орнату; арнайы техника, көлік құралдары; жол құрылысында қалдықтарды қайта өңдеуді қамтамасыз ету;

3) қалдықтардың пайда болуын болдырмау және қалдықтардың түзілуін барынша азайту, сондай-ақ қалдықтарды қайта өңдеу үлесін арттыру, өздігінен қоқыс үйінділерінің пайда болуына жол бермеу мақсатында жалпы халыққа немесе қалдықтар генераторларының белгілі бір тобына бағытталған ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізу;

4) стихиялық үйінділерді жою.

7. ҚББ коммуналдық қалдықтармен белгіленетін нысаналы көрсеткіштер ҚР стратегиялық және тұжырымдамалық құжаттарына сәйкес аудандар, аудандық және облыстық маңызы бар қалалар, республикалық маңызы бар қалалар, астана деңгейінде жылдар бойынша бөліністе қалдықтарды басқару жүйесін жетілдірудің өсіп келе жатқан нәтижесін қамтамасыз етеді.

8. Жергілікті атқарушы органдар тұрмыстық қатты қалдықтарды орталықтандырылған жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын қалдықтармен

жұмыс істеу саласындағы кәсіпкерлік субъектілері үшін нысаналы индикаторларды, халықты қамту және қалдықтардың пайда болу көзінде бөлек жинау деңгейі бойынша белгілейді.

9. Аудандардың, аудандық және облыстық маңызы бар қалалардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдары коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі Бағдарламаны әзірлеу және оны жыл бойынша іске асыру кезеңдеріне қоғамның қатысуын және қоғамдық талқылауды қамтамасыз етеді.

6.3. Ақтөбе облысының қалалары мен елді мекендерінің аумақтарын абаттандыру қағидалары (Мәслихат Шешімі)

Осы ереже Мәслихаттың 11.12.2015 жылғы № 349 - шешімімен бекітілді.

1. Осы Қағидалар Ақтөбе облысының қалалары мен елді мекендерінің аумақтарын абаттандыру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (Ерекше бөлім), Қазақстан Республикасының Жер кодексіне, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне, "Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы" Қазақстан Республикасының кодексіне, "Қазақстан Республикасының сәулет, қала құрылысы және құрылысы туралы" заңдарымен (бұдан әрі – Заң), "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы", "Елді мекендердің жасыл екпелерін жасау, күтіп-баптау және қорғау, қалалар мен елді мекендердің аумақтарын абаттандырудың және "Ағаштарды кесуге рұқсат беру" мемлекеттік қызмет көрсету үлгілік қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика Министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы № 235 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10886 болып тіркелген) және өзге де нормативтік құқықтық актілерге сәйкес жасалған.

2. Қағидалар Ақтөбе ауданының қалалары мен елді мекендерінің аумақтарын абаттандыру тәртібін айқындайды және қатынастарды реттейді және меншік нысанына қарамастан, Алға ауданының аумағында орналасқан тұрғын үйлердегі жер учаскелерін, ғимараттар мен құрылыстарды, салынған үй-жайларды, тұрғын емес үй-жайларды пайдаланушылар немесе меншік иелері болып табылатын барлық заңды және жеке тұлғалар үшін міндетті.

3. Алға ауданына қарасты қалалар мен елді мекендердің аумақтарын абаттандыру жұмыстарын үйлестіруді және ұйымдастыруды жергілікті атқарушы органдар, уәкілетті басқару органдары, абаттандыруға жауапты мекемелер мен кәсіпорындардың басшылары жүзеге асырады.

4. Қағидаларда мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) абаттандыру - (аумақты инженерлік дайындау және қауіпсіздігін қамтамасыз ету, жолдар салу, коммуникация желілерін және сумен жабдықтауды, кәрізді, электрмен жабдықтау объектілерін дамыту, тротуарларды орнату, жарықтандыру, шағын сәулет нысандары мен монументалды өнер объектілерін орналастыру, абаттандыру, шуды

азайту, микроклиматты жақсарту, атмосфералық ауаны және ластанудан қорғау, қызметтер) аумақты тазалау, санитарлық тазалау, су бұру және көгалдандыру), белгілі бір аумақты нысаналы мақсаты бойынша салуға және қалыпты пайдалануға жарамды жағдайға келтіру, халықтың салауатты, жайлы және мәдени өмір сүруіне жағдай жасау мақсатында жүзеге асырылатын жұмыстардың кешені;

2) қоғамдық кеңістіктер – бұл тұрғындар үшін қолжетімді немесе ашық аумақтар мен объектілер;

3) жалпы пайдаланудағы жерлер - алаңдарда, көшелерде, тротуарларда, кіреберіс жолдарда, кондоминиум объектісіне кірмейтін ғимаратқа іргелес жатқан жер, жолдар, жағалаулар, саябақтар, скверлер, қалалық ормандар, бульварлар, су қоймалары, жағажайлар, зираттар және тұрғындардың жылу құбырларының басқа да қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін пайдаланылатын жерлер (құбырлар, тазарту құрылыстары және ортақ пайдалануға арналған басқа да инженерлік жүйелер, сондай-ақ жылу желілерінің күзет аймақтары және ортақ пайдалануға арналған инженерлік жүйелер);

4) жеке тұрғын үй - жеке (отбасылық) тұруға арналған, саяжай учаскесінде орналасқан және азаматтың меншігінде шаруашылық және басқа да құрылыстармен және жасыл екпелермен бірге орналасқан үй;

5) қатты тұрмыстық қалдықтар (бұдан әрі – ТҚҚ) – қатты түрдегі коммуналдық қалдықтар;

6) қауіпті қалдықтар – құрамында бір немесе бірнеше қауіпті қасиеттері бар (уыттылық, жарылғыштық, радиоактивтілік, өрт қаупі, жоғары реактивтілік) және өздігінен немесе басқа заттармен жанасқанда қоршаған ортаға және адам денсаулығына тікелей немесе ықтимал қауіп төндіруі мүмкін зиянды заттар бар қалдықтар;

7) өндіріс қалдықтары – өндіріс процесінде пайда болған және өзінің бастапқы тұтынушылық қасиеттерін толық немесе ішінара жоғалтқан шикізаттың, материалдардың, басқа да өнімдер мен заттардың қалдықтары;

8) қалдықтармен жұмыс істеу - қалдықтардың пайда болуының алдын алу мен азайтуды, қалдықтарды есепке алу мен бақылауды, жинақтауды, сондай-ақ қалдықтарды жинауды, қайта өңдеуді, қайта пайдалануды, залалсыздандыруды, тасымалдауды, сақтауды (қоймалауды) және жоюды қоса алғанда, қалдықтармен байланысты қызмет түрлері;

9) полигондарда қабылданбайтын қалдықтар - сұйық қалдықтар; полигон жағдайында жарылғыш, коррозиялық, тотығатын, жоғары жанғыш немесе жанғыш болып табылатын қауіпті қалдықтар; сумен реакцияға түсетін қалдықтар; инфекцияланған болып табылатын медициналық немесе ветеринариялық мекемелерден шыққан қалдықтар; полигон жағдайында қолданудан басқа, рекультивация кезінде тұрақтандырушы материал ретінде пайдаланылған тұтас шиналар мен олардың фрагменттері; қабылдау критерийлеріне сәйкес келмейтін қалдықтар; құрамында

сынабы бар шамдар мен аспаптар; түсті және қара пластмасса, пластик, полиэтилен және полиэтилентерефталат қаптамасы қалдықтары; құрылыс материалдарының қалдықтары; тамақ қалдықтары;

10) металдардың сынықтары; литий, қорғасын-қышқылды аккумуляторлар; пестицидтер; макулатура, картон және қағаз қалдықтары; шыны сынықтары; электрондық және электр жабдықтары; құрамында тұрақты органикалық ластағыштары бар қалдықтар.

Бөлім 2. Қалалар мен елді мекендердің аумақтарын абаттандыру

Параграф 1. Тазалық пен тәртіпті қамтамасыз ету.

Занды және жеке тұлғалар Ақтөбе облысының қалалары мен елді мекендерінде, оның ішінде жеке тұрғын үйлер аумақтарында тазалық пен тәртіпті сақтайды, абаттандыру элементтерінің (жолдар, тротуарлар, көгалдар, шағын сәулет нысандары, жарықтандыру, су бұру) бүлінуіне және бұзылуына жол бермейді. Абаттандырылған аумақтарды ашу қажет болған жағдайда оларды бастапқы күйіне келтіреді.

Жергілікті жерді ағымдағы санитарлық күтіп ұстауды аумақты абаттандыру саласында мамандандырылған ұйымдар жүзеге асырады.

Қалалар мен елді мекендерді ағымдағы күтіп ұстау мен санитарлық тазалауды абаттандыру ұйымдары жүзеге асырады.

Барлық ұйымдық-құқықтық нысандағы жеке және заңды тұлғалар, оның ішінде күрделі және уақытша объектілердің меншік иелері:

1) бөлінген аумақты санитарлық күтіп-ұстауды және абаттандыруды өз қаражаты есебінен не ұйымдармен шарттар жасасу жолымен қамтамасыз етеді;

2) кез келген меншік объектілеріне ұқыпты қарайды, мемлекеттік меншік объектілеріне залал келтіру жағдайлары туралы тиісті органдарды хабардар етеді;

3) көшелер мен үйлердің нөмірлері көрсетілген тақтайшаларды техникалық жарамды күйде және тазалықта ұстайды (қажет болған жағдайда тазалайды, жуады);

4) қорғауларды (қоршауларды) және шағын сәулет нысандарын тиісті жағдайда ұстайды (қорғаудың (қоршаудың) сыртқы жағынан іргелес аумақты сырлау, ақтау).

9. Жеке және заңды тұлғаларға:

1) көшелерді, алаңдарды, жағажайларды, саябақтарды, бақтар мен қоғамдық орындарынды ластауға;

2) ТҚҚ, контейнерлерді, өндірістік, тұрмыстық және қауіпті қалдықтарды жағу, жалпыға ортақ аумақтарда, оның ішінде кәсіпорындардың және жеке тұрғын үйлердің ішкі аумақтарында, сондай-ақ контейнерлерде өрт жағуға;

3) өнеркәсіптік кәсіпорындардан тазартылмаған суды су объектілеріне ағызуға;

4) көлік құралдарын жууға, тазалауға және жөндеуге, сондай-ақ тұрғын үй-жайлардың ішінде және жалпы пайдалану орындарында, су сорғыштарда, тұрғын

үйлердің подъездінде, су айдындарында, жаппай демалыс орындарында кілемдерді жуу ;

5) топырақты, қоқысты, сусымалы құрылыс материалдарын, жеңіл ыдыстарды, жапырақтарды, кесілген ағаштарды брезентпен немесе жолдардың ластануын болдырмайтын басқа материалмен жаппай тасымалдауға;

6) сусымалы материалы бар көлік құралын брезент жабынсыз карьерден шығаруға;

Параграф 2. Аумақтарды жинауды ұйымдастыру.

Жалпы пайдалану орындарын тазалау және күтіп ұстау мынадай қызмет түрлерін қамтиды:

1) ұсақ және тұрмыстық қоқыстар мен қалдықтарды жинау және шығару;

2) ірі көлемді қоқыстар мен қалдықтарды жинау және шығару;

3) сыпыру;

4) қамысты, арамшөпті, шөпті және өзге де жабайы өсімдіктерді шабу және шығару ;

5) қоршаулар мен шағын сәулет нысандарын ағымдағы жөндеу және бояу.

Көшелердің бүкіл ені бойынша жүру бөлігін, алаңдарды, жолдарды және қала мен елді мекеннің жол желісінің өткелдерін, тұрақ қалталарын, сондай-ақ жағалауларды, көпірлерді, жол өтпелерін тазалауды және тазалықты қолданыстағы заңнамаға сәйкес осы жұмыстарды жүргізуге конкурста жеңіске жеткен ұйымдар жүргізеді.

Көшелер мен өтпе жолдардың бойында орналасқан немесе жүріс бөлігінен көгалдармен бөлінген және тұрғын үйлердің, аула аумақтарының, мекемелердің, кәсіпорындардың, сауда және қызмет көрсету объектілерінің кіреберістерінен, сондай-ақ жағалау қоршауларына іргелес тротуарлардан тікелей шығатын жолдары жоқ тротуарларды жинауды, жүріс бөлігін жинауды және күтіп ұстауды жүзеге асыратын ұйымдар жүргізеді.

Қоғамдық жолаушылар көлігінің аялдама алаңдарында, аялдама кешендерін және оларға іргелес аумақтарды тазалауды және жууды олардың иелері жүзеге асырады.

Занды және жеке тұлғалар меншігінде және пайдаланатын бес метр радиуста орналасқан қала көшелерінен іргелес, оларға жақындау жолдарын тазалауды және күтіп ұстауды белгіленген аумақтарда орналасқан ғимараттарды өз бетінше немесе ұйымдармен жасалған шарт бойынша жүзеге асырады.

Жарнамалық конструкциялардан бес метр радиуста жеке тұрған жарнама объектілеріне іргелес аумақтарды жинау жарнама конструкцияларының иелері және олармен шарт бойынша тазалауды жүзеге асыратын ұйымдармен қамтамасыз етіледі.

Тротуарларда орналасқан дінгектер мен сыртқы жарықтандыру тірек қондырғыларының және байланыс желісінің айналасын тазалауды тротуарларды тазалауға жауапты ұйымдар жүргізеді.

Трансформаторлық немесе тарату қосалқы станцияларына, жер үстінде орындалатын жылумен жабдықтау желілеріне және автоматты режимде (қызмет

көрсетуші персоналсыз) жұмыс істейтін басқа да инженерлік құрылыстарға (бүлінуін болдырмау үшін), сондай-ақ электр беру желілерінің тіректеріне іргелес аумақтарды жинауды осы объектілердің меншік иелері қамтамасыз етеді. Жер үсті құбырларының астындағы күзетілетін аймақтарының аумақтарын жинау мен күтіп ұстауды желі иелері қамтамасыз етеді.

Параграф 3. Қалдықтарды жинау және шығару.

"Өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинауға, пайдалануға, қолдануға, залалсыздандыруға, тасымалдауға, сақтауға және көмуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2020 жылғы 25 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-331/2020 бұйрығына сәйкес- ҚТҚ жинауға арналған контейнерлер қақпақтармен жабдықталады. Елді мекендерде контейнер алаңы тұрғын және қоғамдық ғимараттардан, балалар мекемелерінен, спорт алаңдарынан және тұрғындарға арналған демалыс орындарынан, уақытша елді мекендерді (ауысымдық лагерьлерді, стационарлық емес объектілерді және құрылыстарды) қоспағанда, кемінде 25 м қашықтықта орналасады.

Жеке және заңды тұлғаларға, тазалық ұйымдарына рұқсат етілмейді:

1) аумақта санитарлық тазалау жұмыстарын жүргізу кезінде қоқыстарды көшелер мен кірме жолдардың жол жиегіне шығаруға;

2) магистральді жолдардан, аулалардан, кәсіпорындардың, ұйымдардың аумақтарынан, құрылыс алаңдарынан, сауда объектілерінен тазартылған қарды автомобиль жолдарының, көшелердің және кіреберіс жолдардың өтетін бөлігіне итеруге немесе жылжытуға;

3) қарды сақтау кезінде жасыл екпелерді бүлдіру және жою;

4) жол жиегінде қар жамылғысын қалыптастыру кезінде қардың жаяу жүргіншілер жолы мен көгалдарға жылжуы;

5) қар жағасын тазартқаннан кейін жол бөлігіндегі қарды шығару және сақтау;

6) қар жамылғыларын нөсер канализацияларында сақтау;

7) қарды, мұзды және қоқыстарды су төгетін құбырларға төгу;

8) жағалау аймағының аумағына қоқысты, кірді, ластанған қарды, мұзды, тазартылмаған өндірістік және тұрмыстық сарқынды суларды төгуге;

9) қоқыстар мен тұрмыстық қалдықтарды нөсер канализацияларына, нөсер суы бар құдықтарға және суару жүйесіне тастау;

10) ағаштар мен бұталардың тамыр бөлігіне жапырақтарды тырмалау.

Жапырақ құлау кезеңінде бөлінген аумақтарды жинауға жауапты ұйымдар көшелер мен магистральдар, аула аумақтары бойындағы көгалдардан құлаған жапырақтарды тырмалап, шығарады.

Саябақтардағы, орман саябақтарындағы, бақтардағы, скверлердегі, бульварлардағы және басқа да жасыл аймақтардағы жолдарды жинау кезінде жеке және заңды

тұлғаларға биіктігі отыз сантиметрден аспайтын, химиялық реагенттері жоқ қарды жасыл екпелердің сақталуы және еріген сулардың ағуын қамтамасыз ету шартымен осы мақсаттар үшін алдын ала дайындалған алаңдарға уақытша жинауға жол беріледі.

Жүріс бөлігінің шетінен қарды жинау және шығару осы көшенің немесе өтпе жолдың жүріс бөлігін тазалауға жауапты жеке және заңды тұлғалардың күшімен жүргізіледі.

Жеке және заңды тұлғалардың көшелері мен кіреберіс жолдарын, тротуарлары мен аулаларын тазалау жұмыстарын жүргізу технологиясы мен режимдері ауа райы жағдайларына қарамастан, көлік құралдары мен жаяу жүргіншілердің кедергісіз қозғалысын қамтамасыз етеді.

Жеке және заңды тұлғалар жол жиектерінен, көшелерден, кіреберіс жолдардан, тротуарлардан тазартылған қар массасын, қар жамылғылары түріндегі уақытша сақтау үшін жол жиектеріне және көшелер мен жүретін жолдардың шұңқыр бөлігіне, ал ғимараттарға, баспалдақ алаңдарына кіре берістер мен кіреберістерден көлік өтпейтін жерлер мен бөгеттерден өтпейтін жерлерге апарылады.

Бір жақты қозғалыстағы көшелер мен кірме жолдарда, соның ішінде саябақтар, көгалдар және бетон блоктар түріндегі бөлу жолағы бар автомобиль жолдарында, жол бөлігін сыпыру басталатын аумақтарды қар тазалау ұйымдары жол жиегіне дейін қардан және мұздан қыс мезгілінде үнемі тазартады.

Жеке және заңды тұлғалар қарды арнайы дайындалған учаскелерге шығарады.

Құрылыс алаңдарын, жұмыстарға арналған учаскелерді жайластыруды жеке және заңды тұлғалар 1.03-00-2011 "Құрылыс өндірісі. Кәсіпорындардың, ғимараттар мен құрылыстардың құрылысын ұйымдастыру" ҚР НС талаптарына сәйкес жүргізеді.

Параграф 4. Ереже талаптарын бұзғаны үшін жауапкершілік.

Меншік нысанына қарамастан, жеке және заңды тұлғалар осы Қағидалардың талаптарын бұзғаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жауаптылықта болады.

7. НЕГІЗГІ БӨЛІМІ (1)

7.1. Алға ауданы бойынша ҚТҚ полигондарының сипаттамасы

Қалдықтарды көму полигоны (бұдан әрі – полигон/қоқыс үйіндісі) – экологиялық, құрылыс және санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға сәйкес келетін, қалдықтарды шығару мақсатынсыз, тұрақты орналастыруға арналған арнайы жабдықталған орны айтылады.

ҚТҚ полигоны оларды оқшаулауға және залалсыздандыруға арналған арнайы құрылым болып табылады, ҚОҚ-дағы санитарлық сенімділікке және халық үшін эпидемиологиялық қауіпсіздікке кепілдік береді. ҚТҚ арнайы контейнерлерге (көпқабатты үйлер мен ұйымдар) және жеке тұрғын үй иелеріне тиесілі бір реттік контейнерлерге (қаптар, жәшіктер және т.б.) жиналады. Қалдықтарды көлікке тиеу

механикалық немесе қолмен жүзеге асырылады. Тұрмыстық және коммуналдық қалдықтар, кемінде бес күнде бір рет нақты жинақтау негізінде алынады. ҚТҚ жинақталған орындардан полигонға тасымалдау мамандандырылған көліктермен жүзеге асырылады.

Қауіпті емес қалдықтар полигондарында қауіпті қалдықтарды көмуге тыйым салынады. ҚТҚ полигонында ҚР Экологиялық кодексінің 301-бабының 1-тармағына сәйкес, қабылдауға тыйым салынған қалдықтарды жинауға жол берілмейді.

Ақтөбе облысы Алға ауданын дамытудың бас жоспарының бағдарламасы шеңберінде қатты-тұрмыстық қалдықтар полигондарын келешекте салу немесе реконструкциялаудан (рекультивациялаудан) жобалық-сметалық құжаттаманың жұмыс жобасын әзірлеу көзделген. Сондай-ақ, Алға ауданын дамытудың бас жоспарына сәйкес, әрбір ауылдық округ бойынша 2026-2029 жылдарға арналған ЖСҚ әзірлеу үшін жергілікті бюджет қаражатынан ақша бөлінді.

ҚТҚ полигондарына (полигондарға) Ақтөбе облысы Алға ауданына қызмет көрсететін кәсіпорын бөгде ұйымдар болып табылады. Эксплуатация қатты тұрмыстық қалдықтарды жүйелі түрде тазалауды, жинауды, шығаруды, тасымалдауды және жоюды қамтиды. Объектінің орналасқан жерінде ерекше қорғалатын табиғи аумақтар жоқ.

ҚТҚ полигондарының (ҚТҚ шығаруға арналған жергілікті қоқыс үйінділері) Ақтөбе облысы Алға ауданының әрбір ауылдық округі бойынша мәліметтері көрсетілген:

- 1. Алға қалалық әкімшілігі;
- 2. Ақай ауылдық округі;
- 3. Бесқоспа ауылдық округі;
- 4. Бестамақ ауылдық округі;
- 5. Карағаш ауылдық округі;
- 6. Қарабұлақ ауылдық округі;
- 7. Қарахобда ауылдық округі;
- 8. Қарақұдық ауылдық округі;
- 9. Маржанбұлақ ауылдық округі;
- 10. Сарықобда ауылдық округі;
- 11. Тамды ауылдық округі;
- 12. Тоқмансай ауылдық округі;
- 13. Үшқұдық ауылдық округі.

Алға қаласы:

Алға қалалық әкімшілігі ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 1

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	2	3
Өлшеу бірліктері		

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Алға қаласы
2		Жер телімінің ауданы (S)
3		Жер телімінің кадастрлік нөмірі
4	Жер телімінің иесі	"Алға қаласы әкімі аппараты" ММ БСН: 97074001757
5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 22500 адам
8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10		Эксплуатация
11	Қызмет көрсету	"Алға қаласы әкімі аппараты" ММ

Алға қаласында 2024 жылғы мәліметтерге сай, 22500-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Алға қаласында орналасқан, кадастрлық нөмірі 00-000-000-000, 2008 жылы пайдалануға берілген.

Ақай ауылдық округі:

Ақай а/о ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 2

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	2	3
Өлшеу бірліктері		
№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Ақай ауылы
2	2,0 Га	Жер телімінің ауданы (S)
3	02-022-012-240	Жер телімінің кадастрлік нөмірі
4	Жер телімінің иесі	"Ақай ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ БСН: 970540000662
5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 700 адам
8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10	2008 жыл	Эксплуатация
11	Қызмет көрсету	"Ақай ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ

Ақай ауылында 2024 жылғы мәліметтерге сай, 700-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Ақай аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі 02-022-012-240, 20__ жылы пайдалануға берілген.

Бесқоспа ауылдық округі:

Бесқоспа а/о ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 3

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	2	3
Өлшеу бірліктері		
№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Бесқоспа ауылы
2	5,0 Га	Жер телімінің ауданы (S)
3	02-022-015-656	Жер телімінің кадастрлік нөмірі
4	Жер телімінің иесі	"Бесқоспа ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ БСН: 920640000191
5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 1650 адам
8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10		Эксплуатация
11	Қызмет көрсету	"Бесқоспа ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ

Бесқоспа ауылында 2024 жылғы мәліметтерге сай, 1650-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Есет батыр ауылының аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі 02-022-015-656, 20__ жылы пайдалануға берілген.

Бестамақ ауылдық округі:

Бестамақ а/о ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 4

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	2	3
Өлшеу бірліктері		
№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Бестамақ ауылдық округі
2	4,0 Га	Жер телімінің ауданы (S)
3	05-022-024-207	Жер телімінің кадастрлік нөмірі
4	Жер телімінің иесі	"Бестамақ ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ БСН: 92064000191

5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 4200 адам
8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10		Эксплуатация
11	Қызмет көрсету	"Бестамақ ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ

Бестамақ ауылдық округінде 2024 жылғы мәліметтерге сай, 4200-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Бестамақ ауылының аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі 05-022-024-207, 20__ жылы пайдалануға берілген.

Қарағаш ауылдық округі:

Қарағаш а/о ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 5

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	2	3
Өлшеу бірліктері		
№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Қарағаш ауылдық округі
2	3,0 Га	Жер телімінің ауданы (S)
3	02-022-007-497	Жер телімінің кадастрлік нөмірі
4	Жер телімінің иесі	"Қарағаш ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ БСН: 020340001478
5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 1250 адам
8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10		Эксплуатация
11	Қызмет көрсету	"Қарағаш ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ

Қарағаш ауылдық округінде 2024 жылғы мәліметтерге сай, 1250-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Самбай ауылының аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі 02-022-007-497, 20__ жылы пайдалануға берілген.

Қарабұлақ ауылдық округі:

Қарабұлақ а/о ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 6

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
---	---------------------	-------

1	2	3
Өлшеу бірліктері		
№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Қарабұлақ ауылдық округі
2	4,0 Га	Жер телімінің ауданы (S)
3	02-022-019-236	Жер телімінің кадастрлік нөмірі
4	Жер телімінің иесі	"Қарабұлақ ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ БСН: 940740000436
5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 580 адам
8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10		Эксплуатация
11	Қызмет көрсету	"Қарабұлақ ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ

Қарабұлақ ауылдық округінде 2024 жылғы мәліметтерге сай, 580-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Қарабұлақ ауылының аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі 02-022-019-236, 2017 жылы пайдалануға берілген.

Қарақобда ауылдық округі:

Қарақобда а/о ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 7

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	2	3
Өлшеу бірліктері		
№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Қарақобда ауылдық округі
2	4,0 Га	Жер телімінің ауданы (S)
3	02-022-005-1122	Жер телімінің кадастрлік нөмірі
4	Жер телімінің иесі	"Қарақобда ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ БСН: 940740000436
5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 610 адам
8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10		Эксплуатация

11	Қызмет көрсету	"Қарақобда ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ
----	----------------	---

Қарақобда ауылдық округінде 2024 жылғы мәліметтерге сай, 610-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Қарақобда ауылының аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі 02-22-005-1122, 20__ жылы пайдалануға берілген.

Қарақұдық ауылдық округі:

Қарақұдық а/о ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 8

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	2	3
Өлшеу бірліктері		
№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Қарақұдық ауылдық округі
2	5,0 Га	Жер телімінің ауданы (S)
3	02-022-010-718	Жер телімінің кадастрлік нөмірі
4	Жер телімінің иесі	"Қарақұдық ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ БСН: 951040000108
5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 1510 адам
8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10		Эксплуатация
11	Қызмет көрсету	"Қарақұдық ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ

Қарақұдық ауылдық округінде 2024 жылғы мәліметтерге сай, 1510-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Қарақұдық ауылының аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі 05-236-017-490, 2018 жылы пайдалануға берілген.

Маржанбұлақ ауылдық округі:

Маржанбұлақ а/о ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 9

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	2	3
Өлшеу бірліктері		
№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Маржанбұлақ ауылдық округі
2	6,0 Га	Жер телімінің ауданы (S)
3	02-022-036-1943	Жер телімінің кадастрлік нөмірі

4	Жер телімінің иесі	"Маржанбұлақ ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ БСН: 970140003484
5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 3750 адам
8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10		Эксплуатация
11	Қызмет көрсету	"Маржанбұлақ ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ

Маржанбұлақ ауылдық округінде 2024 жылғы мәліметтерге сай, 3750-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Маржанбұлақ ауылының аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі 02-022-036-1943, 20__ жылы пайдалануға берілген.

Сарықобда ауылдық округі:

Сарықобда а/о ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 10

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	2	3
Өлшеу бірліктері		
№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Сарықобда ауылдық округі
2	2,0 Га	Жер телімінің ауданы (S)
3	02-022-013-179	Жер телімінің кадастрлік нөмірі
4	Жер телімінің иесі	"Сарықобда ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ БСН: 940740000436
5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 780 адам
8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10		Эксплуатация
11	Қызмет көрсету	"Сарықобда ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ

Сарықобда ауылдық округінде 2024 жылғы мәліметтерге сай, 780-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Сарықобда ауылының аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі 02-22-013-179, 20__ жылы пайдалануға берілген.

Тамды ауылдық округі:

Тамды а/о ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 11

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	2	3
Өлшеу бірліктері		
№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Еркінкүш ауылы
2	2,0 Га	Жер телімінің ауданы (S)
3	02-022-025-812	Жер телімінің кадастрлік нөмірі
4	Жер телімінің иесі	"Тамды ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ БСН: 940740000426
5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 2500 адам
8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10		Эксплуатация
11	Қызмет көрсету	"Тамды ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ

Тамды ауылдық округінде 2024 жылғы мәліметтерге сай, 2500-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Еркінкүш ауылының аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі 02-22-025-812, 20__ жылы пайдалануға берілген.

Тоқмансай ауылдық округі:

Тоқмансай а/о ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 12

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	2	3
Өлшеу бірліктері		
№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Тоқмансай ауылдық округі
2	3,0 Га	Жер телімінің ауданы (S)
3	02-022-017-463	Жер телімінің кадастрлік нөмірі
4	Жер телімінің иесі	"Тоқмансай ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ БСН: 940740000347
5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 1230 адам

8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10		Эксплуатация
11	Қызмет көрсету	"Тоқмансай ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ

Тоқмансай ауылдық округінде 2024 жылғы мәліметтерге сай, 1230-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Тоқмансай ауылының аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі 02-22-017-463, 20__ жылы пайдалануға берілген.

Үшқұдық ауылдық округі:

Үшқұдық а/о ҚТҚ полигонының қысқаша мәліметтері Кесте № 13

№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	2	3
Өлшеу бірліктері		
№	Бастапқы мәліметтер	Атауы
1	Заңды мекенжайы	Ақтөбе облысы, Алға ауданы, Үшқұдық ауылдық округі
2	5,0 Га	Жер телімінің ауданы (S)
3	02-022-004-181	Жер телімінің кадастрлік нөмірі
4	Жер телімінің иесі	"Үшқұдық ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ БСН: 940740000208
5	Нысаналы мақсаты	ҚТҚ полигонын ұйымдастыру және салу үшін
6	Бөлінетін	жер телімінің бөлінуі
7	Тұрғындар саны	Тұрғылықты халық саны 1620 адам
8	(м³) мәлімет жоқ	Жинақталған ҚТҚ қалдықтарының нақты көлемі
9	Жыл бойы	Жұмыс уақыты
10		Эксплуатация
11	Қызмет көрсету	"Үшқұдық ауылдық округі әкімінің аппараты" ММ

Үшқұдық ауылдық округінде 2024 жылғы мәліметтерге сай, 1620-ге жуық тұрғын бар. ҚТҚ полигоны Үшқұдық ауылының аумағында орналасқан, кадастрлық нөмірі 02-22-004-181, 20__ жылы пайдалануға берілген.

Қойма алаңы полигонның негізгі құрылымы болып табылады. Ол ҚТҚ полигонының шамамен 85-95% алып жатыр. Қойма учаскесі ҚТҚ қабылдау бойынша жұмыстарды жүргізуді қамтамасыз етуді ескере отырып, пайдалану кезегіне бөлінген. ҚТҚ полигонының жобалық-сметалық құжаттамасын әзірлеу 2026-2027 жылдарға жоспарланған.

Қолданыстағы негізгі мәселелер:

- ҚТҚ полигонының аумағы қоршалмаған;

- Қалдықтарды ретсіз жинау;
- Коммуналдық қалдықтар түрлері мен жіктелімдері бойынша сұрыпталмайды;
- Жолдарды жүйелі әрі уақытылы тазалау жұмыстары жүргізілмейді;
- Заманауи инженерлік-техникалық конструкциялармен жабдықталмаған;
- Қосымша қолмен / механикалық гидротехникалық құрылыс қарастырылмаған;

Оларды шешу жолдары және перспективасы:

-ҚТҚ полигонының аумағы өрт қауіпсіздігі нормаларына сәйкес кіру/шығуды қамтамасыз ететін параметрлермен қоршалуы тиіс;

-Қалдықтарды ретсіз сақтауды болдырмау. Мұқият жинақтау және деңгейлі сақтау орынды 30% үнемдеуге әкеледі;

-коммуналдық қалдықтарды шығу тегіне қарай сұрыптау қажет;

-Тұрғындар арасында аса қауіпті жұқпалы аурулардың алдын алу мақсатында ҚТҚ полигонының маңында мал өсіруге жол бермеу;

Егер жобалық-сметалық құжаттаманың жұмыс жобасында ескерілсе, өңірлерді дамыту жоспарына сәйкес рекультивациялау қажеттілігін қарастыру.

Негізгі техникалық және технологиялық шешімдер. ҚТҚ арнайы контейнерлерге (көп қабатты үйлер) және жеке үй иелеріне тиесілі бір реттік контейнерлерге (қаптар, жәшіктер және т.б.) жиналады. Қалдықтарды көлікке тиеу механикалық немесе қолмен жүзеге асырылады. Тұрмыстық-коммуналдық қызметтер үш күнде бір реттен кем емес жиналады. ҚТҚ жинақталған орындардан полигонға тасымалдау мамандандырылған көліктермен жүзеге асырылады.

ҚТҚ полигоны оларды оқшаулауға және залалсыздандыруға арналған арнайы құрылым болып табылады, ҚОҚ-дағы санитарлық сенімділікке және халық үшін эпидемиологиялық қауіпсіздікке кепілдік береді. Полигонда тығыздау, минералдану, газ шығару динамикасын ескере отырып, ҚТҚ статистикалық тұрақтылығы қамтамасыз етіледі.

Полигонның ерекшеліктері: кірме жол, сақтау учаскесі.

ҚТҚ полигоны-рұқсат етілген табиғатты қорғау құрылымы, үш маңызды функцияны орындайды:

- қалдықтарды жинау;
- оларды сақтау;
- қоршаған ортаның ластануына жол бермеу.

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 350-бабына сәйкес қолданыстағы полигондарға қойылатын жаңа негізгі экологиялық талаптар:

1. Қалдықтарды қоныстану аумақтары шегінде, орман-саябақ, курорттық, емдеу - сауықтыру, рекреациялық және су қорғау аймақтарының аумақтарында, ауыз сумен және шаруашылық-ауыз сумен жабдықтау мақсатында пайдаланылатын жерасты су объектілерінің су жинау алаңдарында, сондай-ақ тарихи-мәдени мұра объектілеріне жатқызылған аумақтарда көмуге тыйым салынады.

2. Пайдалы қазбалар жатқан жерлердің ластану қаупі және тау-кен жұмыстарын жүргізу қауіпсіздігі туындаған жағдайларда пайдалы қазбалар жатқан және тау-кен жұмыстарын жүргізетін орындарда қалдықтарды көмуге тыйым салынады.

3. Алдын ала өңдеусіз көмуге тек қауіпті емес қалдықтар ғана ұшырауы мүмкін.

4. Қауіпті қалдықтар көмілгенге дейін залалсыздандырылуы, тұрақтандырылуы және осындай қалдықтардың қауіпті қасиеттерін төмендететін немесе болдырмайтын басқа да әсер ету тәсілдеріне ұшырауы тиіс.

5. Тұрмыстық қатты қалдықтарды алдын ала сұрыптамай көмуге тыйым салынады.

6. Қалдықтарды жинақтауға немесе көмуге арналған арнайы белгіленген орындардан тыс жинауға тыйым салынады.

7.2. Ақтөбе облысы Алға ауданындағы коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайын талдау

Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы инфрақұрылымның жай-күйі бойынша жалпы мәліметтер (бөлек жинау, қалдықтарды тасымалдау жөніндегі мамандандырылған техника, сұрыптау, қайта өңдеу жөніндегі қуаттар, ҚТҚ полигондары).

Халықаралық тәжірибеде ҚТҚ жалпы құрамына кіретін, бірақ қайта өңдеу және/немесе көму тәсілімен ерекшеленетін үш "қалдықтар ағынына" сәйкес келетін үш бөлікке жіктеледі.

1. Коммуналдық қалдықтар.

2. Қауіпті ҚТҚ-адам өмірінің нәтижесінде пайда болатын тұтыну қалдықтары, сондай-ақ құрамы мен қасиеттері бойынша қауіпті қалдықтарға жатқызылуы мүмкін түзілу сипаты ұқсас өндіріс қалдықтары. Оларға келесі қалдықтар жатады:

- пайдаланылған батареялар мен аккумуляторлар;
- пайдаланылған электр және электрондық жабдық;
- құрамында сынап бар қалдықтар (люминесцентті шамдар мен термометрлер);
- медициналық және ветеринариялық қалдықтар;
- тұрмыстық химия қалдықтары;
- құрамында асбест бар қалдықтар;
- адам өмірінің нәтижесінде пайда болатын басқа да қауіпті қалдықтар.

3. Басқа ҚТҚ-қауіпті емес және сонымен бірге аралас қалдықтарға жатқызуға болмайтын қалдықтар, өйткені оларды жинау, шығару және қайта пайдалану үшін бірінші ағынға қарағанда басқа тәсілдерді қолдану қажет. "Басқа ҚТҚ" келесі қалдықтарды қамтиды:

- құрылыс қалдықтары;
- ірі көлемді қалдықтар;
- қайта пайдалануға жататын автомобильдер;
- пайдаланылған автомобиль шиналары;

- ағынды суларды қайта өңдеуден шыққан қалдықтар.

Ақтөбе ауданындағы коммуналдық қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайы бойынша мәліметтер Ұлттық статистика бюросының сайтынан алынды <https://stat.gov.kz/ru/> / "Талдау" Ұлттық статистика бюросының ақпараттық талдау жүйесі <https://taldau.stat.gov.kz/ru/> сондай-ақ жергілікті атқарушы органдар мен қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшесі ("Ақтөбе облысының экология департаменті" ММ) ұсынған деректер.

2024 жылы Алға ауданында коммуналдық қалдықтарды қоғамдық жинаумен және шығарумен айналысатын кәсіпорындар.

2021-2024 жылдар кезеңінде Ақтөбе облысы Алға ауданы бойынша жиналған және тасымалданған коммуналдық қалдықтардың көлемі № 14 кестеде келтірілген. (Ақпарат жоқ, деректер мен мәліметтер жоқ). Көлем полигондарға қалдықтарды өз бетінше шығаруды жүзеге асыратын кәсіпорындардың қалдықтарын ескере отырып ұсынылған.

2021-2024 ж. жиналған және тасымалданған коммуналдық ҚТҚ көлемі

Кесте № 14

Ақтөбе облысы, Алға ауданы

№	Коммуналдық қалдықтар ҚТҚ	Жыл мезгілі			
1	2	3	4	5	6
№	Атауы	2021	2022	2023	2024
1	Жиналған коммуналдық ҚТҚ	-	-	-	-
2	Тасымалданған коммуналдық ҚТҚ	-	-	-	-
	барлығы:				

2021-2024 жылдар кезеңінде Ақтөбе облысы Алға ауданы бойынша тұрғындардың саны № 11 кестеде келтірілген. Аудан бойынша тұрғындардың саны статистика деректеріне сәйкес шығарылды (ҚР статистика бюросы).

Тұрғындар саны

Кесте № 15

Ақтөбе облысы, Алға ауданы

№	Аудан/қала/ облыс	Жыл мезгілі			
1	2	3	4	5	6
№	Атауы	2021	2022	2023	2024
1	Ақтөбе облысы, Алға ауданы	-	-	-	44000
	барлығы:				44000

2024 жылы Ақтөбе облысының Алға ауданында ҚТҚ жинауға арналған контейнерлер саны № 12 кестеде көрсетілген. (Ақпарат жоқ, деректер мен мәліметтер жоқ).

ҚТҚ контейнерлерінің саны
Кесте № 16
Ақтөбе облысы, Алға ауданы

№	Аудан/қала/облыс	Жыл мезгілі			
1	2	3	4	5	6
№	Атауы	2021	2022	2023	2024
1	Ақтөбе облысы, Алға ауданы	-	-	-	-
	барлығы:				

2024 жылы Ақтөбе облысы Алға ауданында құрамында сынап бар қалдықтарды жинауға арналған контейнерлер саны № 17 кестеде келтірілген. (Ақпарат жоқ, деректер мен мәліметтер жоқ).

Құрамында сынап бар қалдықтарды жинауға арналған контейнерлер саны
Кесте № 17
Ақтөбе облысы, Алға ауданы

№	Аудан/қала/облыс	Жыл мезгілі			
1	2	3	4	5	6
№	Атауы	2021	2022	2023	2024
1	Ақтөбе облысы, Алға ауданы	-	-	-	-
	барлығы:				

Алға ауданында ҚТҚ алаңдарында қалдықтарды бөлек жинау жүргізілмейді. Қалдықтар тікелей ҚТҚ полигондарында қолмен сұрыпталады. Алға ауданында 2024 жылы бөлек жиналған қалдықтардың саны мен түрлері, жалпы көлемі 29 000 т. деректер № 18 кестеде келтірілген.

Түрлер бойынша жиналған және тасымалданған қалдықтардың жалпы көлемі
Кесте № 18
Ақтөбе облысы, Алға ауданы

№	Атауы	2024 жыл	
1	2	3	4
№	Қалдықтар түрі	көлемі	Ескертпе
Өлшеу бірліктері			
№	Қалдықтар компоненттерінің түрлері мен фракциялары	(мың) тонна	Ескертпе
1	Тамақ қалдықтары	9,2 (9200)	Сұрыпталмаған

2	Макулатура, картон, қағаз қалдықтары	-	Мәлімет жоқ
3	Шыны сынықтары	-	Мәлімет жоқ
4	Пластмасса, пластик қалдықтары және т.б	-	Мәлімет жоқ
5	Электрондық және электр жабдықтары	-	Мәлімет жоқ
6	Металлдар	-	Сұрыпталмаған
7	Автошиналар	0,8 (800)	Сұрыпталмаған
8	Киім, тоқыма	-	Сұрыпталмаған
9	Көшелерді тазалау қалдықтары	8,0 (8000)	Сұрыпталмаған
10	базар қалдықтары	2,5 (2500)	Сұрыпталмаған
11	Басқа аралас қалдықтар	8,5 (8500)	Сұрыпталмаған
	Барлығы:	29 000 т.	

7.3. Ақтөбе облысы Алға ауданындағы қалдықтардың морфологиялық құрамы

ХЖТЖИЖ зерттеуіне сәйкес Ақтөбе облысының Алға ауданындағы коммуналдық қалдықтар құрамындағы негізгі фракциялар-тамақ қалдықтары, макулатура және пластик (№ 19 кесте). Бұл ретте едәуір бөлігі (21% -25%) басқа қалдықтарға жатқызылған, оның құрамына тоқыма, ағаш, сүйек, былғары, резеңке, бақша, көше, гигиена құралдары және т. б.

Қазіргі уақытта Алға ауданында ҚТҚ тамақ фракциясын қайта өңдеу бойынша тәжірибелер мен қуаттар жоқ. Осыған байланысты барлық биологиялық ыдырайтын қалдықтар, соның ішінде тамақ қалдықтары, көше сметалары, ҚТҚ құрамындағы бақша қалдықтары полигондарға түседі. Қоқыс газы, оның ішінде биологиялық ыдырайтын қалдықтардың ыдырауы кезінде пайда болатын жанғыш метан полигондарда өрттер мен жарылыстарға әкелуі мүмкін.

Қалдықтардың морфологиялық құрамы

Кесте № 19

Ақтөбе облысы, Алға ауданы

№	Атауы	2023 жыл	
1	2	3	4
№	Қалдықтар түрі	Көлемі	Ескертпе
Өлшем бірліктері			
№	Қалдықтар компоненттерінің түрлері мен фракциялары	%	Ескертпе
1	Тамақ қалдықтары	34%	-
2	пластмасса, пластик және т.б. қалдықтар	25%	-
3	Макулатура, картон, қағаз қалдықтары	21%	-
4	Шыны сынықтары	7%	-

5	киім, текстиль	2,5%	-
6	Металл	2,5%	-
7	Ағаш	2,5%	-
8	Басқа аралас қалдықтар	5,5%	-
	Барлығы:	100%	

Сонымен, биологиялық ыдырайтын (азық-түлік) қалдықтарын өңдеу Алға облысы Алға ауданында қалдықтарды басқару жүйесін дамытудың қазіргі бағыттарының бірі болып табылады.

Қалдықтардың морфологиялық құрамы жыл бойы аздап өзгереді. Жазғы-күзгі кезеңде тамақ қалдықтарының үлесі 1 - 2% -ға артуы мүмкін. Қыста өсімдік қалдықтарының бір бөлігі болмайды.

7.4. Ақтөбе облысы Алға ауданында ҚТҚ бекітілген тарифтері мен нормативтері

ҚТҚ шығару бойынша тарифтер және қатты-тұрмыстық қалдықтардың (ҚТҚ) түзілу, жинақталу нормалары Алға аудандық мәслихатының 2023 жылғы 27 қыркүйек № 67 шешіміне сәйкес бекітілген.

Кесте № 20

№	Атауы	Өлшем бірлігі	Есептелетін бірлігі	Есептелетін көрсеткіші
1	2	3	4	5
Өлшем бірлігі				
№	Атауы	Белгілеу	Белгілеу	Белгілеу
1	Абаттандырылған үй иеліктері жайлы үйлер (КТҮ)	Жылдық көлемі	м³	1,8
2	Абаттандырылмаған жайлы емес үйлер (ТҮ жеке тұрғын үй)	Жылдық көлемі	м³	2,24
3	КТҮ тұрғынына айына қатты тұрмыстық қалдықтарды шығару тарифі (абаттандырылған)	Айлық көлемі теңге	теңге/ай	209 теңге
4	ТҮ тұрғынына айына қатты тұрмыстық қалдықтарды шығару тарифі (абаттандырылмаған жеке сектор)	Айлық көлемі теңге	теңге/ай	261 теңге
5	Тұрмыстық қалдықтарды көму тарифі	1 м³	теңге/месяц	1295 теңге

6	Тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау тарифі	1 м³	теңге/месяц	259,06 теңге
---	---------------------------------------	------	-------------	--------------

8) НЕГІЗГІ БӨЛІМІ (2)

8.1. Бағдарламаны іске асырудың негізгі бағыттары

Коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту жөніндегі шаралар.

Коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту үшін мынадай шараларды орындау қажет:

- Алға ауданының тұрғындарын қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен қамту;
- ұзақ мерзімді келісімшарттар жасасу және бәсекелестік негізде конкурстар өткізу;
- экономикалық негізделген тарифтерді бекіту;
- тарифтің жиналуын арттыру;
- қалдықтарды жинауға арналған контейнерлік алаңдарды санитарлық нормаларға сәйкес келтіру. Жиналатын қалдықтардың көлемі мен ерекшелігіне қарай жаңа контейнерлерді ауыстыру және орнату. Қоқыс таситын көліктер паркін және басқа да қажетті техниканы жаңарту.

Тұрғындарды қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен қамту:

Ақтөбе облысы Алға ауданының тұрғындарын қалдықтарды жинау және тасымалдау қызметтерімен қамту тек жеке тұлғаларды ғана емес, заңды тұлғаларды да қызметтермен толық қамту арқылы қамтамасыз етілген. Тұрғын үйлерде немесе жеке ғимараттарда қызметін жүзеге асыратын заңды тұлғалармен (контейнерлер болмаған жағдайда) осы аумақтарға қызмет көрсету үшін ЖАО белгілеген ҚШҰ тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау және шығару қызметтерін көрсетуге шарттар жасасу бойынша түсіндіру жұмыстарын жүргізу қажет.

Ұзақ мерзімді шарттар жасасу және конкурстық негізде конкурстар өткізу:

ҚТҚ жинау және шығару жөніндегі қызметтердің сапасын арттыру үшін коммуналдық қалдықтарды басқаруға бәсекелестік негізде ұзақ мерзімді келісімшарттар жасасу қажет.

Нарыққа қатысушыларды айқындау бойынша конкурс (тендер) өткізу кезінде ЖАО ҚР ЭК және коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларына сәйкес ҚШҰ қойылатын талаптарды белгілейтін болады. ҚТҚ жинау және тасымалдау қызметімен ҚР экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес келетін мамандандырылған кәсіпорындар айналысуы тиіс.

Контейнер алаңдарын санитарлық нормаларға сәйкес келтіру, жиналған қалдықтардың көлемі.

Қалалық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесі даму түріне қарай келесідей ұйымдастырылады:

Көпқабатты құрылыс аудандарында:

- тұрғын аудандардағы контейнер алаңдарын жабдықтау;
- стандартты контейнерлерді орнату;
- қалдықтарды шығару үшін жиналған қалдықтардың тығыздығын арттыру үшін нығыздау жүйесі бар қоқыс машиналарын пайдалану.

Жеке құрылыс аудандарында:

- жеке контейнерлерді орнату;
- қалдықтарды шығару үшін көлемі үлкен және сығымдау қабілеті жоғары қоқыс таситын көліктерді пайдалану.

КА санитарлық нормаларға сәйкес келтіру үшін келесі шаралар қабылданады:

-үй иелерінің, ұйымдардың, мәдени-бұқаралық мекемелердің, демалыс аймақтарының аумағында көлікке арналған кіреберістері бар қалдықтарды жинауға арналған контейнерлерді орналастыру үшін арнайы алаңдар бөлінсін. Алаңды қатты жабынмен орналастырып, қалдықтардың желмен таралу (таралу) мүмкіндігін болдырмайтын, бірақ 1,5 м-ден кем емес биіктігін үш жағынан қоршау керек;

- контейнер алаңын кем дегенде 25 м қашықтықта тұрғын және қоғамдық ғимараттар, балалар объектілері, халықтың демалысы бар спорт алаңдары орналастырылсын. Қалыптасқан құрылыс аудандарында, санитариялық алшақтықтарды сақтау мүмкіндігі болмаған кезде, қашықтықтар ЖАО, халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік органның аумақтық бөлімшелерінің, объектілердің меншік иелерінің және басқа да мүдделі тұлғалардың қатысуымен комиссиялық түрде белгіленеді.

Коммуналдық қалдықтарды шығару кесте бойынша жүзеге асырылатын болады.

Коммуналдық қалдықтарды тасымалдау шығындарын барынша азайту үшін белгіленген санитарлық табиғат қорғау талаптарына сәйкес келетін қалдықтарды шығарудың ең аз жиілігі қабылданады.

Шығару жиілігін белгілеу кезінде коммуналдық қалдықтардың түзілу көлемін, олардың морфологиялық құрамын, жинау үшін қолданылатын контейнерлердің түрі мен санын (контейнерлер арқылы жинау кезінде) назарға алған жөн.

Қалдықтардың әрбір санаты (фракциясы, түрі) үшін бөлек жинау кезінде әкетудің өзіндік кезеңділігі айқындалады.

Қалдықтарды контейнерлерде 0оС және одан төмен температурада сақтау мерзімі – үш тәуліктен аспайды, оң температурада – бір тәуліктен аспайды.

Жаңа контейнерлерді ауыстыру және орнату жиналатын қалдықтардың көлемі мен ерекшелігіне және оларды сақтау мерзіміне байланысты жүргізіледі. Контейнерлерді жаңарту кезінде заманауи еуроконтейнерлерді сатып алу жоспарлануда.

Пластмасса, қағаз және картон қалдықтары көліктің барлық түрлерімен тасымалданады. Шыны ыдыстың қалдықтары бүлінуді болдырмауға бағытталған шараларды қабылдай отырып, көліктің кез келген түрімен тасымалданады. Шыны ыдыстың қалдықтарын тасымалдау, тиеу және түсіру кезінде олардың сақталуын, механикалық құралдардан қорғалуын қамтамасыз ететін шаралар қабылдау қажет.

Осы бағдарлама шеңберінде ЖАО контейнерлер паркін жаңарту, толықтыру, контейнерлік алаңдарды жөндеу және оларды санитарлық нормалар мен заңнама талаптарына сәйкес келтіру жоспарлануда.

8.2. Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру жөніндегі шаралар

Бөлек жинау жүйесін жетілдіру үшін мынадай шараларды орындау қажет:

- барлық КА-да ҚТҚ құрғақ фракциясын бөлек жинауға арналған контейнерлерді орнатуды қамтамасыз ету және қайталама шикізатты бөлек шығаруды қамтамасыз ету;
- коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктерін жинау және қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыру;
- арнайы орындарды ұйымдастыру және ІКҚ мен халықта пайда болатын құрылыс қалдықтарын тасымалдау үшін мамандандырылған компанияны анықтау.

Барлық КА-да ҚТҚ құрғақ фракциясын бөлек жинауға арналған контейнерлерді орнатуды қамтамасыз ету және қайталама шикізатты бөлек шығаруды қамтамасыз ету.

Қалдықтарды бөлек жинауға қойылатын талаптарға сәйкес (ҚР ЭЖТРМ м. а. 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 бұйрығы, 8-тармақ) ЖАО мыналарды қамтамасыз етеді:

- халық санына, қалдықтардың жинақталу нормаларына, оларды сақтау мерзімдеріне және басқа да қажетті факторларға сүйене отырып айқындалатын контейнерлік алаңдарда бөлек жинауға арналған контейнерлердің қажетті санын (кемінде 2) орнату.

КА-да, кем дегенде, қалдықтар құрғақ және дымқыл болып бөлінуі керекфракциялар. Құрғақ фракция қағаздан, картоннан, металдан, пластиктен тұрады. Ылғал фракция тамақ қалдықтарынан, органикалық заттардан, аралас қалдықтардан және үй шаруашылығының қалдықтарына ұқсас табиғаты мен құрамы бойынша қалдықтардан және т. б. тұрады.

Талдау кезінде барлық КА-да құрғақ фракцияға арналған контейнерлер орнатылмағаны анықталды.

Пластмассаны, қағазды және шыныны бөлек жинауды енгізу үшін барлық КА-да құрғақ фракцияға арналған контейнерлер орнатылады.

Контейнерлер саны пайда болуы және жинау көлеміне, түгендеу нәтижелері мен тұратын адамдар санына сәйкес әр алаң үшін жеке есептелетін болады.

Бөлек жинау жүйесін дамыту кезінде бөлек жиналған қалдықтардың қалдықтарды басқарудың барлық келесі кезеңдерінде араласып кетпеуін қамтамасыз ету қажет. Сондай-ақ, қалдықтардың әр санаты (фракциясы, түрі) үшін олардың шығарылу жиілігін анықтау қажет.

8.3. Ерекше қалдықтарды қоса алғанда, коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу және қайта пайдалану жүйесін дамыту жөніндегі шаралар

Қалдықтарды қайта өңдеу және қайта пайдалану жүйесін дамыту үшін мынадай іс-шараларды орындау қажет:

- жеке санаттар бойынша: қайталама шикізат (пластик, қағаз және шыны); құрылыс қалдықтары; ірі габаритті қалдықтар; коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктер сияқты қалдықтардың пайда болу көлемінен халықтың және заңды тұлғалардың қайталама шикізатты жинау үлесін ұлғайту;

- Алға ауданында қызметін жүзеге асыратын қалдықтарды қалпына келтіру бойынша мамандандырылған кәсіпорындармен өзара іс-қимылды күшейту;

- қалдықтарды қайта өңдеу және қайталама шикізатты қайта өңдеу және кәдеге жарату қуаттарын құру бойынша жұмыс істеп тұрған өндірістердің дамуын ынталандыру.

Қалдықтарды бөлек жинау жүйесі арқылы жиналған қайталама шикізат үлесін арттыру шаралары.

Қалдықтарды қайта өңдеу үлесін ұлғайту үшін қоқыс сұрыптау кешеніне жобалық құжаттаманы келісу, сұрыптау желісін салу және пайдалануға беру үшін жер учаскесін бөлу жөніндегі іс-қимылдар жеделдетілетін болады.

Қалдықтарды қайта өңдеу үлесін ұлғайту үшін бөлек жиналған фракцияларды немесе ҚСК-да сұрыпталған қайталама шикізатты өңірдегі жұмыс істеп тұрған мамандандырылған кәсіпорындарды қайта өңдеу, болмаған жағдайда басқа өңірлерге немесе елдерге жіберу қажет.

Кейіннен алынған шикізатты дайын өнімге дейін өңдеуді ұйымдастыру және қарастыру ұсынылады. Қазіргі уақытта қайта өңдеуге арналған қондырғыларды ТМД елдерінің жеткізушілері кең ассортиментте және қолайлы бағамен ұсынады.

Қайталама шикізат (қағаз, картон, пластик, шыны және т.б.) дайын өнімді одан әрі өңдеу және өндіру үшін мамандандырылған кәсіпорындарға берілетін болады.

Қағаз және картон қалдықтарын қалпына келтіру жаңа бұйымдарды (қағаз және картон, экомат, құрылыс материалдары) өндіру үшін физикалық, химиялық және басқа да тәсілдермен жүзеге асырылады.

Пластмасса қалдықтарын қалпына келтіруді технологиялық процестердің экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ететін технологиялар мен жабдықтарды қолдана отырып, мамандандырылған ұйымдар жүзеге асырады.

Шыны ыдыстың қалдықтарын қалпына келтіру қоршаған орта үшін қауіпсіздік талаптарын сақтау шартымен жүзеге асырылады:

- қайта пайдалану үшін шыны қалдықтарды дайындау (сұрыптау, жуу, өңдеу);
- жаңа өнім (шыны жүн, шыны ыдыс, шыны талшық, плитка және т. б.) өндірумен механикалық және термиялық әдістермен өңдеу;

- коммунальдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері қауіпті қалдықтар үшін мамандандырылған кәсіпорындарға кәдеге жарату үшін жіберілетін болады.

Тамақ қалдықтары

Жеке жиналған биологиялық ыдырайтын ҚТҚ фракциялары, негізінен тамақ және органикалық қалдықтар аэробты немесе анаэробты әдіспен өңделуі керек. Сондай-ақ, бұл қалдықтарды кәріз-тазарту станцияларының күшімен бірлесіп қайта өңдеу мүмкіндігі қарастырылады. Бүгінгі таңда органикалық қалдықтарды кәдеге жарату мен қайта өңдеудің әртүрлі технологиялары бар, олардың ішінде: биогаз алу, компосттау және басқалар.

ҚТҚ ыдырауының табиғи әдісіне компосттау жатады. Компосттау – бұл табиғи биологиялық ыдырауға негізделген қалдықтарды қайта өңдеу технологиясы.

Органикалық қалдықтарды компосттау тікелей үй шаруашылығында да, орталықтан да болуы мүмкін. Тікелей үй шаруашылықтарында компосттау тек компост шұңқырларында немесе арнайы компост машиналарын қолдану арқылы жүзеге асырылады. Орталықтандырылған компосттау кезінде тұтынушылар органикалық заттарды бөлек жинауды қамтамасыз етеді, содан кейін олар арнайы жабдықталған алаңдарға немесе компост төселетін сүрлем мұнараларына шығарылады. Кейіннен мұндай компост ауыл шаруашылығының қажеттіліктері үшін қолданылады. Биологиялық ыдырайтын қалдықтардың көп мөлшері пайда болатын және қосалқы шаруашылық бар ұйымдар мен мекемелерде (мысалы, мектептерде) компосттау жеке-жеке жүргізілуі мүмкін.

Ірі көлемді және құрылыс қалдықтары

Жинау пункттеріндегі ірі көлемді қалдықтардан қауіпті фракцияларды алып тастау, содан кейін мамандандырылған ұйымдарға қайта өңдеуге және/немесе кәдеге жаратуға жіберу қажет.

Аралас құрылыс қалдықтарын жинау орнында қайта өңделген шикізат пен қауіпті компоненттерді алу арқылы сұрыптау керек. Бөлек сұрыптау керек: ағаш; қағаз және картон; металл (бөлек қара және түсті металдар); минералды қалдықтар (тас, құрылыс тасы және кірпіш, сылақ, бетон, гипс, қаңылтыр шыны және т.б.); темірбетон және бетон бөлшектері.

Ірі көлемді құрылыс қалдықтарын өңдеу үшін ұсақтау және сұрыптау кешендері қолданылады.

Қауіпті құрылыс қалдықтарына мыналар жатады:

1) құрамында асбест–шифер немесе этернит, асбест-цемент плиталары, асбест-цемент құбырлары, оқшаулағыш материалдар және т. б. бар қалдықтар;

2) бояулардың, лактардың, желімдердің, шайырлардың қалдықтары, оның ішінде олардың құрамында бос ыдыстар мен аталған қалдықтарға малынған материалдар және т. б.;

- 3) құрамында мұнай өнімдері бар қалдықтар-құрамында асфальт шайырлары және т. б. бар сіндірілген оқшаулағыш материалдар;
- 4) ластанған топырақ.

Қауіпті құрылыс қалдықтары бөлек жиналады және әрі қарай қайта өңдеу және/немесе кәдеге жарату үшін мамандандырылған компанияларға беріледі.

Одан әрі өңдеуге жатпайтын сұрыпталғаннан кейін коммуналдық қалдықтарды көму ҚТҚ полигонында жүзеге асырылады.

8.4. Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету жөніндегі шаралар

Коммуналдық қалдықтарды қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету үшін келесі шараларды орындау қажет:

- қоқыс полигонын салу және пайдалануға беру;
- ҚТҚ ескі полигонының жерлерін кезең кезеңімен қалпына келтіру және рекультивация;
- рұқсат етілмеген полигондарды анықтау және жою.

Одан әрі қайта өңдеуге жатпайтын коммуналдық қалдықтарды (ҚТҚ) көму, сұрыпталғаннан кейін, жаңа карталарда жүзеге асырылатын болады.

Ескі полигондардың аумағында қабылдауды, сұрыптауды қамтитын инфрақұрылымды қамтамасыз ету керек, содан кейін ғана ҚТҚ-ның қалған бөліктерін көму керек.

Қолданыстағы ҚТҚ полигоны аумағының жерлерін заңнаманың талаптары мен талаптарына сәйкес кезең-кезеңімен қалпына келтіру және рекультивация жүргізіледі. Қолданыстағы қатты тұрмыстық қалдықтарды жабуға экологиялық рұқсат алғаннан кейін ғана рұқсат етіледі. Қалдықтарды көму жөніндегі қоқыс үйінділері қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның және санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласындағы мемлекеттік органның лауазымды адамдары жергілікті жерде қорытынды тексеруді орындағаннан, полигон иесі берген барлық ақпаратты бағалағаннан және Полигонды мақұлдау мен жабу туралы хабардар еткеннен кейін ғана жабық деп қарауға болады.

Полигон жабылғаннан кейін полигон иесі аумақты рекультивациялауды жүзеге асыруы және бес жыл ішінде қоқыс газы мен фильтрат шығарындыларына мониторинг жүргізуі тиіс. Бұзылған жерлерді қалпына келтіруге және кейіннен мониторинг жүргізуге арналған қаражат полигонның тарату қорынан түседі. Полигон иесі жобаның шарттарына сәйкес полигонды рекультивациялауды орындағаннан және орындалған жұмыстар қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның қатысуымен қабылдау комиссиясының актісімен қабылданғаннан кейін иесі қоршаған ортаға мониторинг жүргізуді тоқтатады.

Полигонды залалсыздандырудың қолданыстағы жалпы қабылданған әдістемесі мынадай кезеңдерді қамтиды: полигонның қауіптілік дәрежесін анықтау; баламалы нұсқаларды бағалау; залалсыздандыру және рекультивациялау технологиясын әзірлеу.

Рұқсат етілмеген полигондарды рекультивациялау бойынша техникалық шешімдер рекультивациядан кейін аумақтың функционалдық мақсатына және пайдаланылуына байланысты қабылданады.

8.5. Коммуналдық қалдықтардың жалпы көрсеткіштері бойынша бар проблемалар

Алға ауданында коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы ҚР қолданыстағы заңнамасына сәйкессіздіктер мен проблемалар анықталды.

1. Контейнерлер мен контейнер алаңдарының белгіленген стандарттарға сәйкес келмеуі.

Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 02 желтоқсандағы № 482 "Қалдықтарды бөлек жинауға, оның ішінде техникалық, экономикалық және экологиялық орындылығын ескере отырып, міндетті түрде бөлек жинауға жататын қалдықтардың түрлеріне немесе топтарына (түрлерінің жиынтығына) қойылатын талаптарды бекіту туралы" бұйрығының талаптары орындалмайды. Атап айтқанда, 2-тарауға, 8-тармаққа, 4 тармақшаға сәйкес, контейнерлік алаңдардың біркелкі құрылысын қамтамасыз ету қажет. 8-тармағы 2-тармақшасына сәйкес – саны кемінде 2 болатын, контейнерлік алаңдар бөлек жинауға арналған контейнерлермен жабдықталуы керек.

2. ҚТҚ контейнерлерінің кейбір алаңдарындағы контейнерлер саны жеткіліксіз.

Ақтөбе облысы Алға ауданында белгілі бір контейнерлік алаңдарда контейнерлер тапшылығы байқалады. Сондай-ақ, жеке секторда контейнерлік алаңдардың ішінара болмауы ұйымдастырылған орынның (алаң, арнайы контейнер) болмауына байланысты коммуналдық қалдықтарды шығару жағдайын қиындатады.

3. Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинаудың болмауы.

Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № 482 "Қалдықтарды бөлек жинауға, оның ішінде техникалық, экономикалық және экологиялық орындылығын ескере отырып, міндетті түрде бөлек жинауға жататын қалдықтардың түрлеріне немесе топтарына (түрлерінің жиынтығына) қойылатын талаптарды бекіту туралы" бұйрығының талаптары орындалмайды.

Жеке және заңды тұлғалар ірі габаритті және габаритті емес қалдықтарды, оның ішінде құрылыс, ағаш қалдықтарын ҚТҚ қалдықтары жиналатын орындарға шығарады, бұл "Коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 28 желтоқсандағы № 508 Бұйрығының 18-тармағына және ҚР СТ 3780-2022 "Қалдықтар. Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды ұйымдастыру үшін контейнерлерді орналастыру алаңдарына қойылатын жалпы талаптары" стандартының 3.3. тармағына қайшы келеді. Сондай-ақ, алаңдардың көпшілігі ҚР СТ 3780-2022 "

Қалдықтар. Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды ұйымдастыру үшін контейнерлерді орналастыру алаңдарына қойылатын жалпы талаптары" стандартының 3.1. тармағында көрсетілген талаптарға сәйкес келмейді.

4. Қалдықтарды жинау ұйымдарымен елді мекендердің жеткіліксіз қамтылуы.

Санкцияланған орындарға қалдықтарды жинауды және шығаруды ұйымдастырумен Алға ауданының құрамына кіретін елді мекендердің ~ 26% қамтылды. Қызмет көрсетілетін елді мекендер: Алға қаласы және елді мекендер.

5. ҚТҚ полигонын жеткіліксіз абаттандырылуы.

ҚТҚ полигоны "Өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинауға, пайдалануға, қолдануға, залалсыздандыруға, тасымалдауға, сақтауға және көмуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2020 жылғы 25 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-331/2020 бұйрығының 64, 65, 111 баптарына сәйкес келмейді.

6. Қоқыс шығару техникасында GPS-трекерлердің болмауы.

Кодекстің 368 бабы 4-тармағы 2) тармақшасына сәйкес, коммуналдық қалдықтарды тасымалдау жөніндегі қызметті жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері тиісті қызметтер көрсету кезінде осы тармақтың 1) тармақшасында көрсетілген көлік құралдарын "Қазақстан Республикасы қоршаған ортасының және табиғи ресурстарының жай-күйі туралы ұлттық дерекқор" ақпараттық жүйесіне қосылған спутниктік навигациялық жүйелермен жабдықтауға және бұл жүйелерді үнемі жұмыс жағдайында ұстауы" тиіс.

7. ҚТҚ шығаруға арналған контейнерлер саны жеткіліксіз.

ҚТҚ шығаруды толық және уақтылы қамтамасыз ету үшін мемлекеттік және әлеуметтік объектілер үшін контейнерлер сатып алуды ұйымдастыру қажет.

8. ҚТҚ бойынша бар контейнерлердің саны туралы мәлімет жоқ.

Дұрыс басқаруды есепке алуды анықтау және ҚТҚ шығару схемасын құру үшін ҚТҚ контейнерлерінің саны бойынша жүйелік есеп құру қажет.

8.6. Мақсаттар мен міндеттер.

Қалдықтарды басқару бағдарламасының нысаналы көрсеткіштері

Бағдарламаның мақсаты Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіру және Ақтөбе облысы Алға ауданының тұрғындарына көрсетілетін қалдықтарды жинау және шығару қызметтерінің сапасын арттыру болып табылады.

Алға ауданының елді мекендері үшін коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасының мақсаты қоршаған ортаға әсерді азайтуға, қалдықтармен қауіпсіз жұмыс істеуді қамтамасыз етуге, қалдықтарды қайта өңдеу деңгейін арттыруға және халықтың денсаулығын нығайтуға бағытталған қалдықтарды басқарудың тиімді және тұрақты жүйесін құру болып табылады.

Қалдықтарды басқару Кодекстің 19-бабымен реттеледі.

Қалдықтарды басқару саласындағы негізгі принциптер 328-бапта сипатталған:

- 1) сатылық;
- 2) шығу көзіне жақындық;
- 3) қалдықтарды түзушінің жауапкершілігі;
- 4) өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелері.

Сатылық принципі Кодекстің 329-бабына сәйкес қалдықтарды басқарудың мынадай шараларын көздейді:

1. қалдықтардың түзілуін болғызбау;
2. қалдықтарды қайтадан пайдалануға дайындау;
3. қалдықтарды қайта өңдеу;
4. қалдықтарды кәдеге жарату;
5. қалдықтарды жою.

Бағдарлама міндеттері:

1. Қала тұрғындарын қалдықтарды жинау және шығару қызметтерімен толық қамтуды қамтамасыз ету үшін коммуналдық қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін одан әрі дамыту;
2. Қалдықтарды бөлек жинау жүйесін жетілдіру;
3. Тұрмыстық қалдықтарды, оның ішінде нақты қалдықтарды (тамақ, құрылыс және ірі көлемді қалдықтар, ЭЭЖҚ және т.б.) өңдеу және қайта өңдеу жүйесін дамыту;
4. Коммуналдық қалдықтардың қауіпсіз көмуді қамтамасыз ету;
5. Коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу мәселелері бойынша халықтың мәдениеті мен хабардарлығын арттыру және барлық мүдделі тараптардың өзара іс-қимылын күшейту.

Бағдарламаның мақсаты мен қалдықтар сатылық қағидаты негізінде бағдарламаның келесі негізгі (басты) міндеттері ұсынылады:

1 тапсырма. Контейнерлер мен контейнер алаңдарын қазіргі талаптарға сай жабдықтау.

Тапсырманың мақсаты: контейнерлер мен контейнерлік алаңдардың Кодекс, ҚР СТ 3780-2022 "Қалдықтар. Коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды ұйымдастыру үшін контейнерлерді орналастыру алаңдарына қойылатын жалпы талаптары" және "Өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинауға, пайдалануға, қолдануға, залалсыздандыруға, тасымалдауға, сақтауға және көмуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларға сай болуы.

Тапсырманың негіздемесі: контейнерлер мен контейнерлік алаңдардың қалдықтарды басқару саласындағы заңнама талаптарына сәйкестігін негіздеу коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесінің тиімді және заңды жұмыс істеуін қамтамасыз ету тұрғысынан маңызды.

2 тапсырма. Ірі габаритті, габаритті емес қалдықтар, оның ішінде құрылыс және ағаш қалдықтары мәселесін шешу.

Тапсырманың мақсаты: Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтау, ресурстарды тұрақты басқару, қоршаған ортаға әсерді азайту және материалдарды тиімді пайдалану үшін айналмалы экономиканы ынталандыру.

Тапсырманың негіздемесі: қоршаған ортаға әсерді азайтуға, қоршаған ортаның ластануын болдырмауға және табиғи ресурстарды сақтауға үлес қосу, мұндай қалдықтарды тиімді басқару ресурстарды басқарудың тұрақты жүйесін қалыптастыруға, оның ішінде оларды қайта өңдеу мен қайта пайдалануды қамтамасыз етеді, бұл жаңа материалдарды тұтынуды және полигон көлемін азайту үшін маңызды. Осы мәселе көтермелейтін айналмалы экономика тұрақты және жауапты тұтынуды алға тарта отырып, материалды пайдаланудың жабық циклдерін жасауға көмектеседі.

3 тапсырма. Жабдықтарды GPS трекерлерімен жабдықтау.

Тапсырманың мақсаты: қалдықтарды жинау және жою процесінің тиімділігі мен бақылауын арттыру.

Тапсырманың негіздемесі: GPS трекерлері қалдықтарды шығару үшін маршруттарды жоспарлау мен тағайындауды оңтайландыруға мүмкіндік береді. Олар қоқыс таситын көліктердің орналасқан жерін нақты уақыт режимінде қадағалауды қамтамасыз етеді, ал кешігулер немесе оңтайлы маршруттардан ауытқулар болған жағдайда басқару қызметтері қажетті шараларды дереу қабылдай алады. PS - трекерлер қоқыс машиналарын ұрлауды немесе рұқсатсыз пайдалануды болдырмауға көмектеседі.

4 тапсырма. Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес Алға ауданында қатты тұрмыстық қалдықтар полигонын салу.

Тапсырманың мақсаты: Алға ауданында қатты тұрмыстық қалдықтарды көму және қайта өңдеу бойынша барлық заңнамалық талаптарды сақтай отырып, қатты тұрмыстық қалдықтар полигонын жайластыруды қамтамасыз ету.

Тапсырманың негіздемесі: Осы тапсырмадағы заң талаптарын сақтау қалдықтарды өңдеу процестерінің заңдар мен ережелерде талап етілетін қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау стандарттарына сәйкестігін қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, бұл тәсіл қалдықтарды басқару саласындағы заңнаманы сақтауға көмектеседі.

5 тапсырма. Коммуналдық қалдықтар мен олардың құрамдас бөліктерінің үйінділерін анықтау және жою.

Тапсырманың мақсаты: заңсыз және сәйкес емес орындарды анықтау, содан кейін оларды тиімді жою.

Тапсырманың негіздемесі: қоршаған ортаның жай-күйін жақсарту, ластануды болдырмау және қоғамдық және табиғи кеңістіктерде тазалықты сақтау, сондай-ақ қоғамда қалдықтарды басқаруға жауапкершілікпен қарауды қалыптастыру.

9) ҚОРЫТЫНДЫ БӨЛІМІ

9.1. Бағдарламаны жүзеге асыру бойынша іс-шаралар жоспары

Қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізу үшін Қалдықтарды басқару бағдарламасын (ҚББ) іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары әзірленді.

Іс-шаралар жоспары міндеттер мен көрсеткіштер бойынша топтастырылған, орындау мерзімдері мен жауапты орындаушылар көрсетілген. Іс-шаралар жоспары күтілетін нәтижелерге қол жеткізу үшін Бағдарламаның барлық жауапты орындаушыларының жұмысын кешенді түрде жүргізуді және үйлестіруді қамтамасыз етеді.

Мониторинг нәтижелері бойынша негізделген ұсыныстар болған жағдайда іс-шаралар Жоспарына қажет болған жағдайда түзетулер енгізіледі. Мониторинг нәтижелері бойынша осы Бағдарламаның алға қойылған мақсаттарына, міндеттеріне және нысаналы индикаторларына қол жеткізудің мүмкін еместігі анықталған жағдайда, басқа да іс-шаралар айқындалады және анықталған проблемалық мәселелерді шешу бойынша шаралар қабылданады.

Мониторинг нәтижелері бойынша Ақтөбе облысы Алға ауданының ТҮКШ, ЖК және АЖ бөлімі мыналарға бағытталған шешімдер қабылдайды:

1) бағдарламалардың белгіленген мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу мақсатында жоспарланған іс-шараларды іске асыру тиімділігін арттыру (басқа іс-шараларды айқындау);

2) анықталған проблемалық мәселелерді шешу бойынша шаралар қабылдау.

Ақтөбе облысы Алға ауданының ТҮКШ, ЖК және АЖ бөлімі бағдарламаның тапсырыс берушісі ретінде келесі функцияларды жүзеге асырады:

1) бағдарламаның барлық орындаушыларының іс-әрекеттерін үйлестіре отырып, Алға ауданында коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы мәселелерді шешуге бірыңғай орталықтандырылған кешенді тәсілді қалыптастырады және қамтамасыз етеді;

2) бюджет қаражаты есебінен Бағдарламаны іске асыруға арналған қаржылық шығыстар бойынша Алға ауданының әкімдігімен өзара іс-қимыл жасайды;

3) коммуналдық қалдықтарды жинау және шығарумен айналысатын субъектілермен, мемлекеттік органдармен, әлеуметтік объектілермен, заңды тұлғалармен, жеке кәсіпкерлермен және жеке тұлғалармен Бағдарламаның іс-шараларын іске асыруға байланысты мәселелер бойынша өзара іс-қимыл жасайды;

4) бағдарлама іс-шараларының іске асырылуын бақылауды жүзеге асырады және мониторинг нәтижелерін отырыстарда талқылауға енгізеді;

5) бағдарлама іс-шараларын іске асыру жөніндегі іс-шараларды, нысаналы индикаторларды және шығыстарды, оның ішінде Бағдарламаға тиісті өзгерістер енгізу қажеттілігін негіздей отырып, түскен ұсыныстар негізінде түзетеді;

- 6) бағдарлама іс-шараларының іске асырылу барысын тексеруге қатысады;
- 7) бағдарламаны, сондай-ақ іске асыру барысы туралы ақпаратты орналастырады.

9.2. ҚББ бағдарламасын іске асыру мониторингі

"Ақтөбе облысы Алға ауданының сәулет, құрылыс, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" ММ басшылығы коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасының орындалуын бақылауды жүзеге асырады.

Бағдарламаның мониторингі Бағдарламаны іске асыру туралы есепті қалыптастыру арқылы жүзеге асырылады.

Есепте іске асырылған іс-шаралардың сипаттамасы, қол жеткізілген нәтижелер, оларды жүзеге асыруға бөлінген қаржы ресурстарының нақты көлемдері, сондай-ақ есепті кезеңге жоспарланған іс-шаралардың орындалмау себептері мен нәтижелердің болмауы көрсетіледі.

Бағдарламаның мониторингі өткен жылдың қорытындысы бойынша жылына бір рет өткізілетін болады.

Бағдарлама және оның орындалуы туралы есептер оларды жалпыға қолжетімді интернет-ресурста орналастыру арқылы жұртшылыққа қолжетімді болады.

9.3. Қажетті ресурстар

Бағдарлама мен іс-шараларды қаржыландыру:

- мемлекеттік және жергілікті бюджет;
- жеке инвестициялар;
- халықаралық қаржы ұйымдарының қаражаты;

- екінші деңгейдегі банктердің кредиттері және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған басқа да көздері арқылы жасалады.

Ұсынылған бағдарламаны іске асыруға және белгіленген табиғат қорғау іс-шараларын орындауға арналған қаржылық шығындарды бюджет қаражаты есебінен ҚР ЭК 29-бабына сәйкес жүзеге асыру жоспарлануда. Бұл тетік жергілікті бюджетке осы іс-шаралар жоспарын әзірлеу мен бекітудің алдындағы үш жыл ішінде түскен қоршаған ортаға теріс әсер еткені үшін төлем сомасынан кем емес көлемде қаражатты пайдалануға мүмкіндік береді.

Бағдарламаны іске асыру бойынша ұсынылатын іс-шараларды ҚР ЭК 4-қосымшасында көзделген қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралардың үлгілік тізбесін негізге ала отырып, облыс әкімдігі үш жылдық перспективаға әзірлейтін Ақтөбе облысының қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарына енгізу жоспарлануда, оған мыналар енгізілген:

- қалдықтардың кез келген түрін, соның ішінде иесіз қалдықтарды жинау, тасымалдау, кәдеге жарату, пайдалану және өңдеу технологияларын енгізу;
- зауыттарды, цехтарды және өндіріс орындарын салу, қайта құру, қондырғыларды сатып алу және пайдалану;

- қалдықтардың кез келген түрін сақтауға арналған полигондар;
- қалдықтарды жинау, тасымалдау, өңдеу, сұрыптау, көму бойынша;
- қайталама материалдық ресурстарды жинау және өңдеу бойынша;
- қалдықтардан пайдалы компоненттерді алумен байланысты шикізатты немесе дайын өнімді алу бойынша (байыту қалдықтарын, үстіңгі және негізгі жыныстарды, күл мен шлактарды, металлургиялық шлактарды, техногендік минералды түзілімдерді өңдеу);
- қалдықтардың түзілу және көму көлемін барынша азайтуға бағытталған жабдықтар мен технологиялық процестерді қайта құру, жаңғырту.

Бағдарламаны қаржыландыру көздері бюджет, оның ішінде Кодекстің 29-бабына сәйкес тікелей шетелдік және отандық инвестициялар, өндірушілердің (импорттаушылардың) кеңейтілген міндеттемелерінің операторы, отандық, халықаралық қаржы экономикалық ұйымдарының гранттары болуы мүмкін.

Әрбір іс-шара үшін қажетті ресурстар "Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарында" белгіленген.

9.4. Күтілетін әлеуметтік-экономикалық әсері

Бағдарламаны іске асыру Ақтөбе облысы Алға ауданындағы экологиялық жағдайды жақсартуға және қаланың нысаналы индикаторларын және жергілікті атқарушы органдардың коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы қызметін арттыруға мүмкіндік береді.

Бағдарламаны іске асыру барысында мынадай негізгі нәтижелерге қол жеткізіледі:

- коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес келтіру;
- коммуналдық қалдықтарды жинау мен шығаруды 100% қамту;
- пайда болу көзінде бөлек жинақты енгізу;
- қалдықтарды сұрыптау кешенін салу;
- органикалық, ірі көлемдегі және құрылыс қалдықтарын қайта өңдеуді дамыту;
- Ақтөбе облысы Алға ауданындағы ескі полигон аумағын рекультивациялауды жүзеге асыру;
- Алға ауданының тұрғындарының коммуналдық қалдықтармен дұрыс жұмыс істеу туралы хабардарлық деңгейін және мәдениетін арттыру.

Осылайша, осы бағдарлама шеңберінде іс-шаралар кешенін іске асыру Алға ауданы бойынша коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласында көрсетілетін қызметтердің сапасын арттырады, ҚТҚ жинау, сұрыптау және қайта өңдеу санын ұлғайтады және қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға мүмкіндік береді, тиісінше қаланың нысаналы көрсеткіштерін арттырады. Жалпы, бағдарлама Ақтөбе облысы Алға ауданы азаматтарының өмір сүру сапасы мен жағдайын айтарлықтай жақсартуға ықпал ететін болады.

9.5. ҚББ бағдарламасының іс-шаралар жоспары

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспары "Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 21 шілдедегі № 264 бұйрығына сәйкес жасалады және әзірленеді.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарларына сапаның экологиялық нормативтеріне, қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштеріне, аумақтарды дамыту бағдарламаларына және тиісті облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың елді мекендерінің бас жоспарларына қол жеткізуге бағытталған қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар енгізіледі.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарының жобасын қарау кезінде қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шараларды іріктеу үшін мынадай параметрлер ескеріледі:

1) аймақтың қоршаған ортасының ағымдағы жай-күйі (оның ішінде аймақтың қоршаған ортасының жай-күйіне экологиялық мониторингтің, зертханалық зерттеулердің, мүдделі экологиялық жұртшылықтың қоғамдық мониторинг нәтижелерінің деректері);

2) экология, қоршаған ортаны қорғау саласындағы тарихи проблемалық мәселелер, сондай-ақ оларды шешу жөніндегі іс-шаралар орындалмаған жағдайда экологиялық залал тәуекелі (болжамды ауқымы);

3) экологиялық проблемаларды жоюдың қолданыстағы тәсілдері, әдістері, оның ішінде қоршаған ортаны қорғау жөнінде ұсынылатын іс-шараларға балама тәсілдер мен әдістер;

4) қоршаған ортаның сапасын арттырудың болжанатын экологиялық әсері, оның ішінде халықтың денсаулығы үшін;

5) тиісті облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштеріне қол жеткізудің болжамды нәтижелері;

6) нақты іс-шараны іске асыру құнын есептеу;

7) қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу және бекіту жылының алдындағы үш жыл ішінде жергілікті бюджетке түскен қоршаған ортаға теріс әсер еткені үшін төлемақы сомалары жөніндегі ақпарат;

8) қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларды іске асырудың өзге де мәселелері (жұмыс орындарын құру, тауарлардың, жұмыстар мен қызметтердің жергілікті жеткізушілерін тарту, импортты алмастыру, өзгелер).

Осы жобамен орналастырылатын қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін азайтуды қамтамасыз ететін мынадай іс-шаралар ұсынылады. Қазіргі уақытта және болашақта осы жобада көзделген қоршаған ортаны қорғау іс шараларының негізгі жоспарлары:

1. Қалдықтарды жинау және түсіру. Түсірілген қалдықтар полигонға жұмыс қабатының биіктігі 2 м болатын қабат-қабатпен мұқият шашыратылуы керек.

Түсірілген қалдықтар тегістеледі, нығыздалады, қалыңдығы 0,25 м болатын оқшаулағыш қабатпен жабылады. Қалдықтарды түсіру полигонның бүкіл аумағында емес, тек белгілі бір уақыт кезеңіне бөлінген картаның шегінде жүзеге асырылады.

2. Сақтау. ҚТҚ-ны тәртіпсіз жинауға жол берілмейді. Осындай жұмыстарды ұйымдастырудың арқасында полигонның барлық алаңы, бір картаны қоспағанда, оқшауланған (оқшаулағыш қабатпен жабылған), бұл полигонда қолайлы санитарлық жағдай жасайды;

3. Полигон иесі биологиялық ыдырайтын қалдықтарды көму көлемін қысқарту және қоқыс газын жинау және кәдеге жарату жүйелерін орнату арқылы полигондағы метан шығарындыларын азайту жөнінде шаралар қабылдауы тиіс. Тұрмыстық қатты қалдықтар полигондары фильтрат пен қоқыс газын жинауға және бұруға арналған жүйелермен жабдықталуы тиіс;

4. Сұрыптау. Қатты тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау ҚТҚ полигонында орналастырылатын қатты тұрмыстық қалдықтарды азайту мақсатында ҚТҚ полигонына пайда болу көзінен келгенге дейін міндетті процесс;

5. Полигон инженерлік-техникалық конструкциялармен, арнайы машиналармен, жабдықтармен жарақтандырылуы және жеке жабық аумағы болуы тиіс;

6. Рекультивация. Шаруашылық жүргізуге жарамды полигондар үшін пайдаланылған жер мен топырақты қалпына келтіру міндетті болып табылады. Ол міндетті түрде халық пен қоршаған ортаны қорғау үшін ҚТҚ-ны залалсыздандыру процедурасымен бірге жүреді.

Ескерту. Полигондардың пайдалану мерзімі шектеулі болғандықтан, оларды рекультивациялау жобаны әзірлеу кезеңінде де қарастырылады. Ол сондай-ақ қызмет ету мерзімі аяқталмаған, бірақ қалдықтарды шығарудың максималды көлеміне жеткен жағдайда жүзеге асырылады. Сондай-ақ, рекультивация процесі өте маңызды, бірақ өте үлкен қаржы ресурстарын қажет етеді, сондықтан рекультивация процесі облыстық атқарушы органмен (облыстық әкімдікпен) қарастырылуы керек.

Қалдықтар полигонының жобасы полигон жабылғаннан кейін оны жабу, жерді рекультивациялау, қоршаған ортаға әсер ету мониторингі және ластануды бақылау үшін тарату қорын құруды көздеуге тиіс.

ҚОСЫМША

Жер учаскесінің иесі туралы мәліметтер (ҚБМТ)

Фотоматериалдар

15.05.2025 ж. № 45 Келісім-шарт бойынша мемлекеттік сатып алу қызметтері

Техникалық ерекшеліктері Келісім-шарт № 45 қосымшасы

Фотоматериалдар

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК